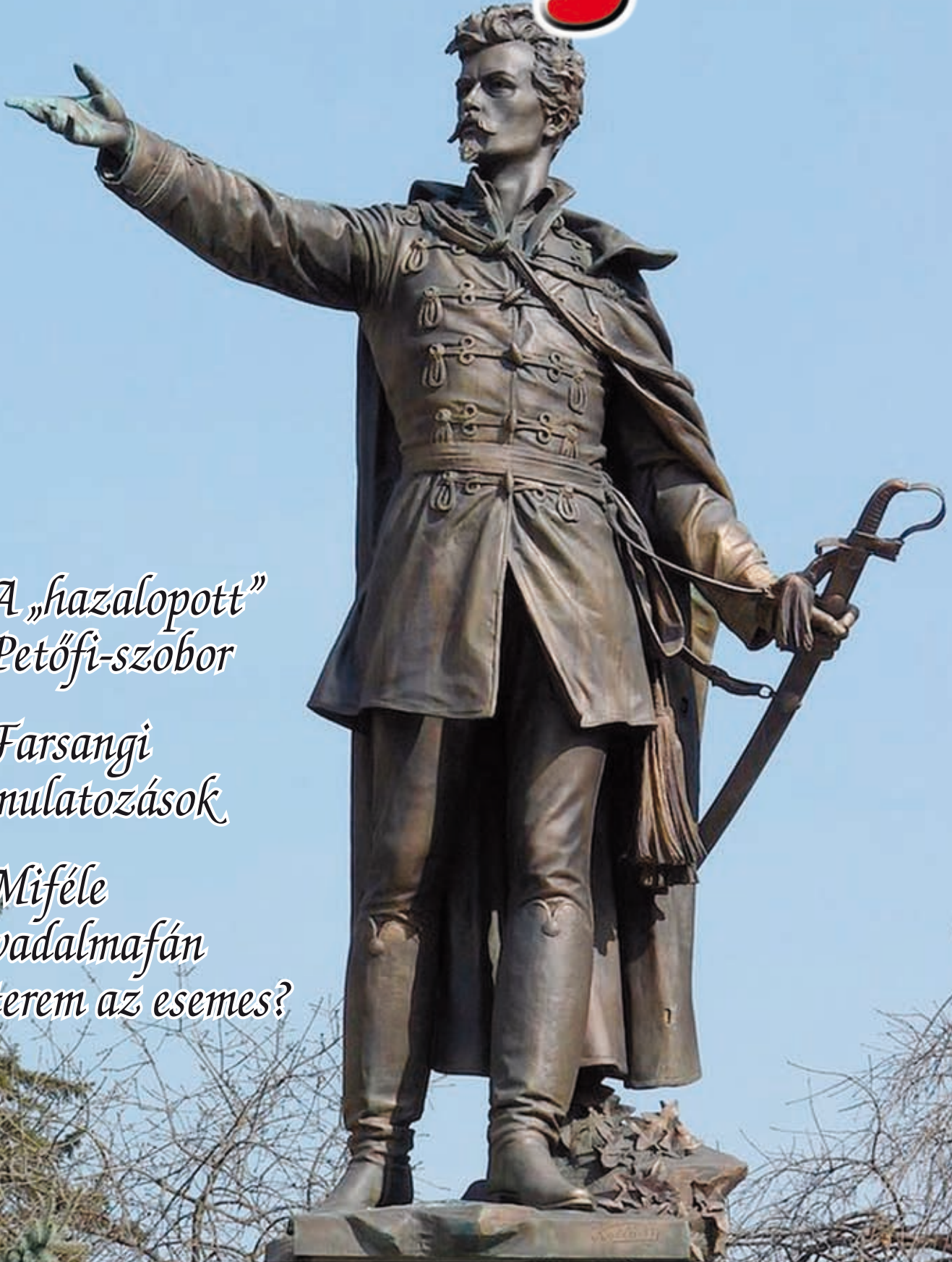

Jó Pajtás

*A „hazalopott”
Petőfi-szobor*

*Farsangi
mulatozások*

*Miféle
vadalmafán
terem az esemes?*

Címoldali képünkön a kiskunfélegyházi Petőfi Sándor-szobor látható. Állítólag az egyik legszebb, ami Petőfiről készült. Csakhogy nem itt állt eredetileg, hanem Segesváron. Abban az erdélyi városban, melyben Petőfi utolsó csatáját vívta 1849-ben. A szobrot csaknem ötven évvel később, 1897-ben emelték a tiszteletére. Ám nem sokáig állt ott. Az első világháború pusztításai alatt a szobrot Magyarországra menekítették, majd csaknem megfeledtek róla. Néhány évig porosodott Budapesten, mire a kiskunfélegy-

A mai Vajdaság területéről elődeink közül is nagyon sokan vették ki részüket, és életüket áldozták a szabadságharcban. Tábornokok is kerültek ki vidékeinkről. Például az Aradon kivégzett gróf Leiningen-Westerburg Károly Ágost, aki felesége révén lett törökbecsei nagybirtokos. Emlékét egy mellszobor őrzi a városban. Az eleméri és ittabéi Kiss Ernő, valamint a zombori születésű Schweidel József ugyancsak a szabadságharc kiemelkedő alakjai, aradi vértanúk.

A nemzeti ünnepnapon, március 15-én minden évben két jeles vajdasági helyen koszorúzunk: Bácskossuthfalván/Moravicán és Magyarittabén, a Kossuthszobornál.

háziaknak eszébe jutott, hogy felállíthatnák saját városukban, amúgy is régi álmuk volt, hisz Petőfit sokkal inkább városuk szülöttének tekintik, mintsem kiskőrösinek. Szándékuknak gyorsan híre ment, így Pápa, Sopron, Kecskemét, Aszód, Kiskőrös és Szalkszentmárton is beadta igénylő kérelmét a szoborra. A versengést végül Kiskunfélegyháza nyerte meg. A városi küldöttség 1922. február 12-én, vasárnap indult el a bronzalakért. A nemzetiszín leppellel letakart szobor hat fehér ló vontatta társzekéren, szakadó hóesésben és harangzúgás

Szücs Imre Tisztelet az embernek

*Tisztelet a fűnek, Napnak, tengernek,
de legelőbb magának az embernek,
s lankadatlan két termőág kezének,
mert nyomában még a rom is megéled.*

*Tisztelet a szónak, honnak, tengernek,
ám legelőbb magának az embernek,
ki ősz fejjel is gyermekként álmodik,
és áll és küzd és győztesként távozik.*

*Tisztelet és hódolat az embernek,
de legelőbb a táguló szellemnek,
melyé a holnap, és izzón még: a ma,
fényes esztendőök megváltó aranya.*

A „hazalopott” Petőfi

A forradalmi nap, 1848. március 15-e

közepette érkezett meg a városba. Felállításá azonban hónapokig késett. Végül 1922 októberében elkészült, 29-én avatták fel, és azóta is ott áll. A szobrot körülvevő padokon Petőfi-idezetek olvashatóak.

Később, miután Segesvárt is Romániához csatolták, román politikusok visszakövetelték a szobrot. A diplomáciai tárgyalások azonban nem jártak eredménnyel. A „hazalopott” Petőfi-szobor miatt kialakult feszültséget a kiskunfélegyházi Petőfi Emlékbizottság azzal próbálta meg feloldalni, hogy egy szobrászművész egész alakos Petőfi-szobrát Fehéregyházának ajándékozta. Ezt a szobrot 1999 nyarán avatták fel. A helység Segesvár mellett van, ott ahol Petőfit utoljára látták.

Érdekes, példamutató és csaknem megható a kiskunfélegyháziak ragaszkodása Petőfi emlékéhez. Azt hiszem, ők nemcsak Petőfi em-

lékét ápolják odaadóan és hűségesen, hanem vele együtt az 1848/49-es forradalom és szabadságharc eszméjét is. Ebben az érzésükben nincsenek egyedül, rajtuk kívül vannak még hasonló érzésű emberek, akik ünnepüknek tekintik március 15-ét. Itt, Vajdaságban is. Ti mit tesztek ezen a napon? Kokárdát tűztök? Petőfit szavaltok? Órán beszélgettek a 166 évvel ezelőtti eseményekről? Arról, hogy mint más népekben, a magyarban is megvolt a szabadságvágy, és azért hatalmas áldozatot hozott? Meg hogy megmutatta a világnak: tud bátor és egységes lenni?

Petőfi költészete lényegében erről szól. „Lopjunk” a költészetéből egy csipetet március 15-ére, mint ahogy a hűséges félegyháziak is „hazalopták”, magukévá tették ezt a gyönyörű szobrot!

Nagy Magdolna

Olvass bennünket a jövő héten is!

Talán kíváncsivá tettünk benneteket a múlt héten azzal a bejelentésünkkel, hogy hamarosan fogalmazásíró-pályázatot hirdetünk, melynek témája a család lesz. Ez a téma gyakori fogalmazástéma az általános iskolások körében, mert a család elsőrendű szerepet tölt be mindannyiunk életében. Szeretnénk közösen keresni veletek a választ azokra a kérdésekre: milyen szerepet tölt be a család az életetekben, miért jó a jó testvér, miért tisztelitek a szüleiteket, illetve ha tehetnétek, mit változtatnátok meg rajtuk, a nagyszülőkkel, rokonsággal hogyan tartjátok a kapcsolatot, ti milyen családot szeretnétek egyszer magatoknak... Azt már tudjuk, hogy pályázatunk címe: Egyszer volt egy család lesz, és csaknem az egész kalendáriumi évben nyitva áll előttetek, körülbelül november elejéig várjuk munkáitokat, miután zsűri értékeli a teljesítményt. A legsikeresebb munkák szerzőit jutalomban részesítjük. Az első három helyezett nyereményét még nem árulhatjuk el, ám családi kirándulás biztos lesz közöttük, amelyből a család apraja-nagyja részesül.

Ismét rábukkantunk egy mókás fotóra, amely, reméljük, elnyeri tetszésedet. Várjuk a ti felvételeiteket is, amennyiben sikerül mókás pillanatot, érdekes jelenséget megörökíteni, küldjétek el a jopajtas.szerk@magyarszo.com e-mail-címre. Mosolyogjunk közösen! A sikeres alkotásokat nemcsak megjelentetjük, hanem havonta díjazzuk is! Tehát, hajrá!

Már csak ezért is olvass bennünket a jövő héten is!

Télűző, tavaszváró ünnepség Óbecsén

Miként Donkó Sándor Bohóc című versében a főhős, az óbecsei farsangi bulin a főszervezők is bohócnak öltöztek. Igaz, tortát nem lehetett nyerni, de fánk volt bőven: összesen kétszáz! A tél végi vidám mulatozások időszakában végéig nincs a mulatozásoknak. Valamikor a farsangi bálokon találtak egymásra a fiatalok. Ezt játszották el a gyerekek március 2-án a Petőfi Sándor Magyar Kultúrkörben Cseszák Balázs és Cseszák Korcsik Anikó irányításával. A mulatságon részt vettek a Samu Mihály, a Petőfi Sándor, a Sever Đurkić, a Zdravko Gložanski iskola tanulói és az ovisok. A buli kezdete előtt a főszervező elmondta, hogy ilyenkor télen mindig megszervezik a gyerekek szórakoztatására a Maskarádét, ahol farsangi játékokkal, táncsal szórakoztatják őket.

Nagy volt a nyüzsgés a kultúrkör nagyteremben, ahol száznál is több jelmezbe öltözött gyerekek jelent meg. Hogy ki milyen

jelmezbe öltözött? Volt ott bohóc, tündér, spanyol lány, hercegnő, bálkisasszony, boszorkány, cowboy, ördög, indián, pincér, katicabogár, fehér farkas... Meg természetesen menyasszony és vőlegény, az őket összeadó anyakönyvezető, s a lagziban elmaradhatatlan vőfély...

*Mint már hallották,
ma este lesz egy nagy lakodalom!*

*Elgyűttünk, hogy magukat is
meghívjuk az esküvőre!*

*Vöröshagyma, fokhagyma,
gyűjjenek a lakziba,
Ha gyűnnek lesznek, ha hoznak esznek.*

A rendezvény kezdetén Cseszák Zsombor hegedűjátéka mellett, a főszervezők irányításával mindenki körjátékot játszott, táncolt, majd a vőfély bejelentette a két fiatal egybekelését. Mulatságos volt, hogy a vőlegényt egy alacsony lány, a menyasszonyt pedig egy magas fiú alakította. A

tréfás polgári esküvőt az egyházi követte. Nemcsak a kultúrkörben láthattuk a jelmezbe öltözött fiatalokat, nagy zajjal az utcán is fölvonult a „násznap”. Visszatérve az udvarba, következett a buli fénypontja: a telet jelképező szalmabábu elégetése, jelezve, hogy az összesereglettek véget kívánnak vetni a télnek. Tavaly még megdobálták a bábút hógolyóval, az idén ezt nem teheték meg, mert a hó helyett eső esett. Reméljük, a nagy hangzavar elriasztotta a telet.

Koncz Erzsébet

Az idén is februárban tartottuk meg az immár hagyománnyá vált télbúcsúztató farsangi ünnepélyt iskolánkban – jelenik a szajáni Móra Károly iskola tanulói.

Nagy lelkesedés és izgalom töltötte el a szívünket, amikor bejelentették azt az időpontot, ami számukra egy iskolaévben a kellemes, ha nem a legkellemesebb mulatságot jelenti. Mi, tanulók, mindent beleadó elszántsággal készültünk az álarcos felvonulásra, a szülők a fánksütésből vették ki a részüket, a zsűri a jelmezeket díjazta, gyermekparlamentünk ügyes kis csapata pedig játékos feladatokkal készült. A karneváli fel-

Farsangoltunk mi is!

vonulás fergetesre sikeredett, tanulóink fejtörést okozó percekkel szereztek a zsűriző tanároknak, hiszen gyönyörű látványt nyújtott a jelmezfelhozatal megtekintése, és alig tudtak dönteni a helyezések odaítélése tekintetében. Voltak közöttük már jól ismert mesefigurák, öreganyók, mesterségek művelői, horrorfilmek szereplői, de kevésbé szokványosak is, mint például: ősember, úrhajós, középkori hős lovag, dobókocka és társai. Ezt az eseményt követte az álta-

lunk szervezett ügyességi játékokból álló vetélkedő, ahol az alsó és felső tagozatosok csoportokba szerveződve érdekes, játékos feladatokat oldottak meg fordulónként, és végül győzött a legtöbb pontot összegyűjtő ötös számú csapat. Sokat neveltünk, és egy hatalmasat buliztunk.

Nem tudjuk, hogy lehet-e mindezt fokozni, de ígérjük, jövőre is teszünk egy próbát!

**A szajáni Móra Károly iskola
diákparlamentje**

Miféle vadalmafán terem az SMS?

Németh István író válaszol kérdéseinkre

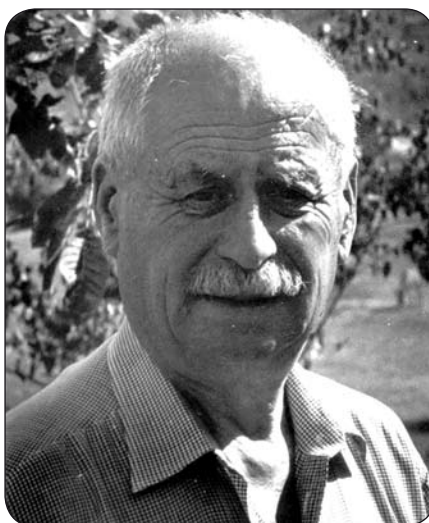
A pukám hagyatékában találtam egy képet **Németh István** íróról. Ez arra ösztönzött, hogy interjút kérjek tőle.

– **Milyen volt Kishegyesen a gyerekkora?**

– Szép volt, annak ellenére – vagy talán éppen azért, hogy akkor még mifelénk nem működtek a komputerek. Sokat játszottunk, nyáron, eső után sárpuskával durrogtunk, bodzapuskát, nyilakat, parittyát gyártottunk magunknak. Mindig kitaláltunk valami újat, csintalankodtunk, a szüleink szerint rosszaloktunk. Pedig nem voltunk rosszak, csak gyerekek. Miénk volt az utca – a mi utcánk! –, ahol otthon éreztük magunkat. Bizonyára nem voltunk jobbak, de rosszabbak sem más utca gyerekeinél.

– **Hány könyvet írt, és ebből hány ifjúsági?**

– Ennek most utána kellene nézmem, meg kéne számolnom: azt is, hogy hányat, s azokból mennyi az ifjúságnak szánt. Összeségében talán már meghaladta a harmincat, ami nem is oly kevés egy olyan nehezen mozduló embernek, mint akit most fagatsz. Valamit azért elárulok neked: egyik első művecském, amely most látott napvilágot, jó ötven évvel ezelőtt íródott. S hogy a megjelenésére miért kellett ennyit várnia szegénykémnek? Mert nem jókor született, nem jó helyen.

Németh István a *Vadalma* megírásának idején

(Fotó: Id. Zámbo Illés)

– **Melyik a legkedvesebb gyerekkönyve a sajtójai közül?**

– Talán a *Vadalma*. Eddig öt kiadást ért meg, ami magyarul annyit tesz, hogy a megjelenése után még 4-szer nyomtatták újra. S ki tudja, nem éri-e még meg a hatodik, hetedik kiadást, mert ugye, egy vadalma nehezen beérr gyümölcs, de ha ez megtörténik, a zamata sem marad el.

– **Sok képeslapot kaptam Öntől, amit ezúttal is köszönök. Most mit gyűjt?**

– Jelenleg, minthogy második gyerekkoromat élem, bélyegeket. Talán az utolsó órában, mert levelek és képeslapok helyett korunk embere nem képi, hanem gépi üzeneteket küldözget egymásnak, e-maileket, SMS-eket, amikről én meg nem tudnám mondani, hogy miféle vadalmafán teremnek.

Zámbo Illés, 6. osztály, Bácskertes

A *Vadalma* 1970-es kiadása

Szépen szól a citera a Lányiban

A mai napig jó döntésnek bizonyult a szabadkai Lányi Ernő Iparos Művelődési Egyesület két ifjú tagja: **Fehér Viola** és **Torok Orsolya** tavalyi elhatározása. Miről is van szó?

Mindketten az általános-, illetve a középiskolás éveik alatt kezdtek el népzénevel foglalkozni, pontosabban citerán játszani. Az egyetemi évek idején és a nagybetűs élet felé közeledve azonban lényegesen megcsappant a megszokott csoportjuk létszáma. Elmaradtak a próbák, a zenélés hangereje alábbhagyott, lassan úgy tűnt, hogy felbomlik az egyesület citerazenekara. Mígnem Violában felmerült egy ötlet, hogy miért ne tennének ők maguk ez ellen. Miért ne vihetnék ők tovább ezt a ritka hagyományt?

Nem voltak a hangszer mesterei, mégis úgy érezték, hogy volna mit mutatniuk a fiatalságnak, és képesek lennének rávilágítani a muzsikálás egyedi szépségeire. Tavaly tehát kezdetét vette a toborzás. Általános és középiskolai látogatások, szórólapok osztogatása, citerahangolások, dalszövegek gyakorlása, és csalogató, érdekes, nyilvános zenélések követték egymást. A szorgos munkának meglett a gyümölcse, hiszen az egyesület legnagyobb öröme, mára már két gyermek-citeracsoport is működik. A 10–14 évesek vegyesen alkotják az idősebbek, a Cserebogarak csapatát. Ők az első verbuválás „áldozatai”: **Balassa Noémi**, **Fehér Noémi**, **Jurcsák Hajnalka**, **Ördög Aurél**. Később még két felzárkozó tehetséggel bővült a csoport: **Pivárcsik Linettel** és **Pivárcsik Nikollal**.

Első fellépéseikre a próbaterem melletti színpadteremben került sor, a szülők, nagyszülők, barátok alkotta publikum előtt. Később az elért eredményekre alapozva beneveztek a Szólj, síp, szólj! népzenei vetélkedőre, melyet egy újvidéki jutalomkirándulás koronázott meg.

A kiránduláson még inkább összekovácsolódott a tagság. Felléptek a saját iskolájuk előadásain, a szabadkai Zeneiskolában, valamint az utcazenélés vadvirágos szabadságába is belekóstoltak. A nemrégiben szerezte felismerésükre is nagyon büszkék. A belgrádi székhelyű Szerbiai RTV Šljivik című tehetségkutató műsorában vendégszerepeltek. Nem kis szó, hogy alig egy évnyi citerázás után magyarul énekeltek, citeráztak egy országos szintű médiában.

A Lányi citerázói szombatokként próbálnak. Természetesen nyitottak mindenki előtt korra való tekintet nélkül. Az érdeklődők díjmentesen tanulhatnak citerázni, csak jelentkezniük kell a szabadkai József Attila utca 32. szám alatti székházban.

Torok Orsolya

Egy rádióamatőr lány

Beszélgetés az informatikaverseny díjazottjával

Pál Orsolya neve nem ismeretlen a számotokra, már írtunk róla az idén is. Amibe ő belekezd, munkáját siker koronázza.

Most a vajdasági X. Neumann János nemzetközi tehetségkutató programteremk verseny második díjasa, s ebből az alkalomból beszélgetünk vele. Elmondása szerint már elsős kora óta tagja az óbectesi Rádióamatőrök Klubjának. Ki gondolta volna, hogy a mai számítógépes világban ilyen jól dolgoznak a rádióamatőrök.

Orsi az óbectesi Sever Đurkić iskola tanulója, s szívesen mesél a Jó Pajtás olvasóinak.

– Apukám, Pál Attila, informatikus, s ő az elnöke a klubnak. Már kis korom óta nagyon is érdekel minden, amit a rádióamatőröknek tudniuk kell. Sok ismerősöm van, az adaiakkal is tartjuk a kapcsolatot. A télen, amikor orkán erejű szél fúj, hófúvások keletkeztek, melyek elzárta egyes falvakat a külvilágtól, mi, rádióamatőrök kivettük a részünket a segítségnyújtásból. Sok mindent tanultam a klubban informatikából, s a távközléssel, elektronikával kapcsolatban is. Innen származik a dobókocka ötlete is, mellyel pályáztam. Sokat köszönhetek apukámnak, aki a mentorom – mondja egy szuszra.

– A vajdasági döntőre február 22-én került sor a zentai a Bolyai tehességgon-dozó kollégiumában. A versenyt hét kategóriában hirdették meg, melyből a CAD kategóriát választottam. Ebben a kategó-

riában elektronikus tervezőprogramokkal versenyeztünk, vagyis olyan programokkal, amelyekben házakat, készülékeket lehet megtervezni, majd azok háromdimenziós látványterveit megjeleníteni. Én egy EAGLE elnevezésű, elektronikai berendezések tervezésére szakosodott programot választottam, amelyben megterveztem az elektronikus dobókockát, majd a tervek elkészültével meg is építettem ezt az érdekes, szórakoztató eszközt. A pályamunka beküldése után nagyon vártam a visszajelzést, vagyis, hogy kapok-e meghívót a versenyre. Nagy volt az öröm, amikor megérkezett a meghívó. A verseny abból állt, hogy egy bizottság

előtt el kellett magyaráznom, honnan vettem az ötletet, majd hogyan terveztem meg a számítógépen a készüléket, és még azt is, hogyan is készítettem el. Az előadásommal nagy sikert arattam, tetszett a zsűrinek, a zsűri egyik tagja kért is egy példányt az elkészült készülékből.

– Mimindent kaptál az oklevél mellé?

– Pólókat, USB memóriahordozót, érmét, melyen Neumann János képe van, füzeteket, sapkát, termoszt... Most meg egy Szekszárdi meghívást várok egy versenyre, ahol a vajdaságiakon kívül ott lesznek az erdélyiek és a magyarországiak is – fejezi be beszélgetésünket Orsolya.

K. E.

A helyesírási verseny legjobbjai Szabadkán és Topolyán

A Magyar Nyelvtudományi Társaság az Eötvös Loránd Tudományegyetem Magyar Nyelvtudományi és Finnugor Intézetének támogatásával helyesírási versenyt hirdetett meg általános iskolai tanulók számára, melynek szabadkai körzeti döntőjét az Október 10. Általános Iskolában szervezték meg. A március 1-jén megtartott versenyen 9 iskola 40 tanulója bizonyította, hogy jól ismeri és alkalmazza a magyar helyesírás szabályait. A legjobbak továbbjutottak az újvidéki tartományi döntőre, melyet április elején tartanak meg. A verseny vajdasági koordinátora az Újvidéki Módszertani Központ.

A továbbjutott tanulók és felkészítő tanárai:

5. osztály: Pivárscsik Linett, J. J. Zmaj iskola, Szabadka, felkészítő tanár Smit Surányi Mária; Sebastian Áron, Október 10. iskola, Szabadka, felkészítő tanár Körmöndi Aranka.

6. osztály: Papp Daniella, Széchenyi István iskola, Szabadka, felkészítő tanár Petrás Teodóra; Greguss Lilla, Október 10. iskola, Szabadka, felkészítő tanár Körmöndi Aranka; Institórisz Fedra, Csáki Lajos iskola, Topolya, felkészítő tanár Nagy Majlát Ágota; Losonc Orsolya, J. J. Zmaj iskola, Szabadka, felkészítő tanár Smit Surányi Mária; Pécsi Elizabetta, Csáki Lajos iskola, Topolya, felkészítő tanár Nagy Majlát Ágota, valamint Horvát Réka, Hunyadi J. iskola, Csantavér, felkészítő tanár Pálity Tamara.

7. osztály: Turuc Réka, Csáki L. iskola, Topolya, felkészítő tanár Nagy Majlát Ágota; Vojter Kitti, Csáki L. iskola, Topolya, felkészítő tanár Apró József; Puskás Tamara, M. Antić iskola, Palics, felkészítő tanár Arnold Ildikó.

8. osztály: Fehér Flóra, Október 10. iskola, Szabadka, felkészítő tanár Körmöndi Aranka.

Nem rossz, de nem is könnyű újságírónak lenni

Március 15-e nemcsak az 1848/49-es szabadságharc emléknapja, hanem a magyar sajtó napja is. Mivel biztosak vagyunk benne, hogy közületek sokan kacérkodnak azzal a gondolattal, hogy újságírók, tévé-, rádióriporterek, bemondók, műsorvezetők, esetleg szerkesztők legyenek, ezúttal az újságírói hivatásról szólunk.

Először is: kinek ajánlható az újságírás?

Akit vonz a pergő, érdekes, változatos munka; aki olvasott, gazdag szóincsel rendelkezik, jól bánik azzal a nyelvvel, amelyen ír, de kiválóan használja a környezet nyelvét, sőt idegen nyelvet is beszél; aki kíváncsi, könnyen felszabadul, és vállalja a nyilvánossággal járó nem kis felelősséget. A hivatás előnyei közé sorolhatóak a dinamikus munka, a sokoldalúság, az önkifejezés lehetősége, a kreativitás, az utazás, „egyszerű” emberek számára elérhetetlen helyekre való bejutás. Hátrányai viszont a stresszes körülmények, a kiszámíthatatlan munkaidő beleértve a gyakori hétfégi vagy késő esti munkát, a meglehetősen szerény bérezés stb.

Hol szerezhető meg a szakképesítés?

Az egyetemi végzettség ma már szükséges az újságírói hivatáshoz. Bármilyen négyéves középiskola megfelelő ahhoz, hogy egyetemre iratkozzunk. Régebben bármilyen egyetemi végzettségű egyénből válhatott újságíró, főleg, ha íráskészséggel is megáldotta a természet. Ez most is így van, de Újvidéken a Bölcsészettudományi Karon egy évtizede megalapították a Média Tanszéket, ahol egyetemi szintű újságíróképzés folyik. A tanulmányok nyelve a szerb, de a magyar, szlovák, ruszin vagy más ajkúaknak lehetővé teszik néhány tantárgyból az anyanyelvi stúdiumot, és a kötelező gyakorlat is lehet magyar nyelvű, annál inkább mert a városban működik a Magyar Szó napilap, és a magyar nyelven is sugárzó Újvidéki Rádió és Újvidéki Televízió. Tehát az „újságírópalánták” az írott és az elektronikus médiába is belekóstolhatnak. Ezek az intézmények lehetőségeikhez mérten később munkát adnak a fiataloknak.

Cenzúra?

Amióta van újság, van cenzúra és sajtószabadságért folytatott küzdelem is. Az ókori Rómában letépték azt a hírlévelet, amit nem a kormányzat akasztott ki. 1848. március 15-én Petőfiéknek el kellett foglalniuk a Landerer nyomdát, hogy kinyomtathassák a Nemzeti dalt és követeléseik 12 pontját, melyek közt az első a sajtószabadság, a cenzúra eltörlése volt.

Kereken tíz évvel ezelőtt készült ez a felvétel a Magyar Szó napilap gárdájáról egy rendhagyó helyen: az Óbecse közelében levő Dunderski-kastély (Fantast Szálloda) tetején. Vannak közöttük kakukktojások, de vannak olyanok is, akik időközben más munkahelyre távoztak, vagy nyugdíjba vonultak. Mégis kb. ennyi ember szükséges a napilap készítéséhez

Mióta készülnek újságok? Évezredekken keresztül a kikiáltó, a szószóló, a kisbíró dobolta ki, kürtölte szét a híreket. A kolozsvári Napsugár gyermeklap összeállításából kiderült, hogy a királyi futárok, hírnökök váltott lovakon nyargalták be az országot az uralkodó parancsaival. Az első rendszeresen megjelenő újságot, az *Acta Diurna* címűt Julius Caesar készítette i. e. 59-től. Kézzel írták, Róma és a provinciák forgalmas terein akasztották ki. Bárki böngészhetette. Minden idők leghosszabb életű újságja Kínában jelent meg 1911-ig. A *pao* az udvari híreket közvetítette a tanult közhivatalnokok részére. Fennállásának 1300 éve alatt technikai kivitelezése, formátuma sokat változott, de tartalma alig. Európában az első kéziratos újság Angliában készült a 13. században, *News Letters* címen. A 19. század műszaki forradalma robbanásszerű fejlődést hozott az újságírásban. Változtak a hírközlés lehetőségei. A pletykától az indián füstjelen, a lármafán, a tam-tam dobon, a táviraton, a telefonon, a telefaxon át eljutottunk a világhálóiig, amely tele van hírel és szeméttel.

Változott a lapkészítés menete? Régen egész „hadserg” dolgozott egy-egy szerkesztőségben: újságírók, szerkesztők, gépírók, olvasószerkesztők, korrektorok, képszerkesztők, tördelőszerkesztők. Személyesen vitték be anyagaikat a tudósítók, külső munkatársak. Ez néhol máig nem változott, de a közvetlen kapcsolatot többnyire felváltotta a telefon, az internet.

Változott a befogadó közönség? Igen, hajdan kevesen tudtak olvasni, és a drága újságokra csak a gazdagoknak futotta. A 19. század végétől tömegközlést emlegethetünk, hiszen aprópénzért bárki megveheti, és – írástudó lévén – el is tudja olvasni bármelyik lapot.

A rádió, a tévé, a világháló már szinte semmilyen határt, korlátot nem ismer: villámgyors, olcsó, a világ minden zugába eljut, s olvasni is csak az utóbbit kell.

Mindig volt, aki igaz szándékkal, lelkiismeretére hallgatva egy közösség, egy eszme szolgálatában használta a sajtó meggyőző erejét, és volt olyan is, aki hatalmát, vagyonát növelte az újság kiadásával. Olvasó legyen a talpán, aki meg tudja különböztetni a kettőt, hiszen minden sajtótermék a maga igazát bizonygatja, és nem kíméletes a versenytársakkal.

N-a

Háromszáz éves újságok

A ma is létező legrégebbi újság a bécsi *Wiener Zeitung*, mely több mint 300 éve, 1703 óta jelenik meg folyamatosan. 1705-ben látott napvilágot az első magyar újság, a *Mercurius Veridicus ex Hungaria* (Magyarországi Igazmondó *Mercurius*). Rákóczi fejedelem adatta ki latin nyelven az európai királyi udvarok számára, hogy ellensúlyozza a Wiener Zeitungban a magyar szabadságharcról megjelenő hazugságokat. A korai újságok neve egyrészt a gyors hírvivésre utalt (Futár, Kurír, Hírvívő, Hírmondó), másrészt az éber figyelemre (Figyelő, Őr, Árgus).

Kossuth Lajos

A magyar 1848-as forradalom és szabadságharc vezéregyénisége

Kossuth temetése

„Amely percben Magyarországon akadna ember, aki urává akarna lennie e nemzetnek, aki bármely hatalmat mástól, mint e nemzet képviselői testület kezéből akarna venni, azon emberre, uraim, vigyázzanak önök, az egész nép, és soha semmi esetben ne tűrjék, ne engedjék azt, hogy e nemzet felett más határozhasson valaki, mint e nemzet maga.” Ezek a Wikipédiából kölcsönvett szavak nagyon jól tükrözik a magyar 1848-as forradalom vezéregyéniségének gondolkodását.

Kossuth Lajos a magyar történelem egyik legkiemelkedőbb alakja és a 19. század egyik legfontosabb államférfija. Életének minden szakaszáról rengeteg könyv és tanulmány született.

Kossuth hosszú és termékeny életútja 1802. szeptember 19-én kezdődött Monokon, egy evangélikus köznemesi családban. Tanulmányait a sátoraljaújhelyi piaristáknál, az eperjesi Evangélikus kollégiumban végezte, később jogot tanult a sárospataki református főiskolán. Politikával aktívan az 1830-as évek elején kezdett foglalkozni, és tagja lett a magyar rendi országgyűlésnek.

Kossuth diákkorából

A sárospataki kollégium egyik nagy hírű professzora, Kövy Sándor egy ízben valami pajkoskodás miatt érzékenyen megsértette hallgatóit, kik közé Kossuth is tartozott. A megsértett ifjúság nyomban értekezetet tartott, és Kossuth indítványára elhatározták, hogy addig nem mennek Kövy professzor előadásai-
ra, míg kellő elégtételt nem nyernek. Sok hercehurca után az igazgató a dolgot békés úton elintézte valahogy, s midőn a diákság ismét megjelent Kövy előadásán, az öreg professzor fölhívta Kossuthot, és e szavakat intézte feddésképp hozzá:

– A dominus Kossuthból, ha meg nem javul, még nagy országháborító lesz!

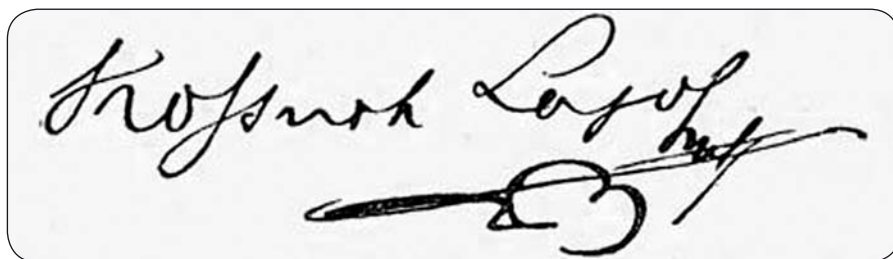
Művei végett, melyek közül párat betiltottak, néhány évet börtönben töltött, ugyanis bírálta Metternich politikáját, a Habsburguralmat pedig a magyar fejlődés akadályának tartotta. Szabadulása után, 1841-től 1844-ig az újonnan meginduló Pesti Hírlap szerkesztője lett. Az újság, amely Landerer Lajos tulajdonában volt, a magyar sajtó történetében egy új fejezetet nyitott meg. A Pesti Hírlapban Kossuth kifejtette elképzeléseit, liberális nézeteit, de sokat írt az Erdéllyel való egyesülés fontosságáról, a nyelvkérdésről, az egészségügyről és a művelődésről is. Társadalmi reformoknak látta szükségét, hangoztatta, hogy a magyaroknak szükségük van felelős kormányra. A magyar nemzeti önállóságot szerinte a németekkel való együttműködéssel kell elérni. Nézeteire kétségtelenül nagy hatással volt Széchenyi és Wesselényi, mégis a célok elérését másként látta, mint ők. Kossuth folyton vitába keveredett Széchenyi István-
nal és Deák Ferencsel is. Széchenyi bírálata szerint írásai inkább a szív, nem pedig az ész szüleményei. Annak ellenére, hogy vitában álltak, mégis Kossuthtól ered a megtisztelő „legnagyobb magyar” jelző, amellyel Széchenyit megillette („kinél nagyobb magyart nemzetem évkönyveiben nem ismerek” – írta Kossuth Széchenyiről).

Az 1848. márciusában alakított Batthyány-kormányban Kossuth Lajos pénzügyminiszteri tisztséget töltött be. Később az Országos Honvédelmi Bizottmány elnökévé választották, majd 1849 tavaszától Magyarország kormányzóelnöke lett.

Az orosz beavatkozás, majd a forradalom és szabadságharc bukása után Kossuth emigrációba vonult. Görgey Arthúrt tette felelőssé a szabadságharc bukásáért. Törökországban, Angliában, az Egyesült Államokban is megfordult, kapcsolatba került Giuseppe Mazzinivel, az olasz nemzeti mozgalom vezetőjével, a halál pedig a három évtizeddel korábban létrejött Olasz Királyság volt fővárosában, Torinóban érte 1894-ben. Temetésén közel félmillió ember volt.

Emlékét nemcsak a többszáz szobor és emlékmű, utcák és terek, intézmények nevei őrzik. A jól ismert Kossuth-nóta, számtalan népdal és műalkotás mellett Kossuth minden magyar emberben még ma is él. Ha Árpád fejedelemről a honfoglalás, Szent Istvánról az államalapítás, Mátyás királyról az igazságosság jut eszünkbe, Kossuth Lajos nevének említésekor mindenképpen a magyar szabadság.

Gyarmati Balázs történész

Kossuth aláírása

• Ezen a napon történt • Ezen a napon történt • Ezen a napon történt •

Március 13.

Krisztián, Ajtony napja.

Krisztián: A latin Christianus név rövidüléséből származik. Jelentése: Krisztushoz tartozó, keresztény.

Ajtony: Török eredetű régi magyar név. Jelentése: arany.

1639. március 13. (375 éve)

John Harvard puritán teológusról elnevezték a Harvard Egyetemet.

1838. március 13. (176 éve)

Ekkor volt a nagy pesti árvíz, melynek mentési munkáiban hősiességet vett báró Wesselényi Miklós is.

1764. március 13. (250 éve)

Megszületett Charles Earl Grey, akinek neve – annak ellenére, hogy Anglia miniszterelnöke volt IV. Vilmos uralkodása alatt – a róla elnevezett teáról maradt meg a történelemben.

1888. március 13. (126 éve)

Megszületett Anton Szemjonovics Makarenko orosz pedagógus, író.

1985. március 13. (29 éve)

Philadelphiában 85 éves korában meghalt Eugene Ormandy (eredeti nevén: Blau Jenő) magyar származású amerikai karmester, akinek nevéhez fűződik – többek között – a Mahler-szimfónia világelső hangfelvétele.

Március 14.

Matild napja.

Matild: Germán eredetű név. Eleminek jelentése: hatalom + harc.

1879. március 14. (135 éve)

Megszületett Albert Einstein német Nobel-díjas fizikus, korának egyik legnagyobb gondolkodója.

1932. március 14. (82 éve)

Meghalt George Eastman, a Kodak atyja, aki lehetővé tette a fényképezést az átlagemberek számára.

1923. március 14. (91 éve)

Megszületett Diane Arbus amerikai fotóművész, aki a rendkívüli, ritka emberekről készült képeivel vált ismertté, például törpékről és óriásokról készített képeket.

Március 15.

Kristóf, Kelemen napja.

Kristóf: A görög Krisztophorosz névből származik. Jelentése: Krisztust hordozó.

Kelemen: Latin eredetű név. Jelentése: jámbor, szelíd, kegyes, jóságos.

1848. március 15. (166 éve)

Pesten győzött a forradalom. Március 15-e jelképpé vált, nemzetünk szabadságszeretetéét, szabadság utáni vágyát fejezi ki.

1892. március 15. (122 éve)

Jesse W. Reno szabadalmaztatta New Yorkban a mozgólépcsőt.

1952. március 15. (62 éve)

La Réunion (Indiai óceán) területén egy nap alatt 187 cm eső esett.

1971. március 15. (43 éve)

Először működött sikeresen a csevegőszoba (chatroom) az interneten.

Március 16.

Henrietta, Henrik napja.

Henrietta: A Henrik férfinév francia, kicsinyítő képzős női formája. Más magyarázat szerint a német Hermína változata, jelentése: hadi nő.

Henrik: Germán eredetű név. Jelentése: körülkerített birtokán uralkodó.

1787. március 16. (227 éve)

Megszületett Georg Simon Ohm, német fizikus, az elektromos ellenállás felfedezője.

1893. március 16. (121 éve)

Meghalt Puskás Tivadar, Európa első telefonközpontjának megalkotója, a telefonhírmondó feltalálója.

1940. március 16. (74 éve)

Parmában megszületett Bernardo Bertolucci, olasz filmrendező (Utolso tangó Párizsban, Az utolsó kínai császár).

1995. március 16. (19 éve)

Az amerikai űrhajósok közül elsőként Norman Thagard látogatott el a Mir orosz űrállomásra.

Március 17.

Patrik napja.

Patrik: A Patricius név ír eredetű alakváltozata, jelentése: rómainak született nemes. Az 1990-es években hirtelen nagyon népszerű lett.

1848. március 17. (166 éve)

A pesti forradalom hírére a vonakodó bécsi udvar hozzájárult ahhoz, hogy a teljhatalommal felruházott

István főherceg nádor kinevezze gróf Batthyány Lajost miniszterelnökké.

1919. március 17. (95 éve)

Megszületett Nat King Cole (eredeti nevén: Nathaniel Adams Cole) amerikai énekes (Unforgettable, Mona Lisa).

1976. március 17. (38 éve)

Rómában 69 éves korában meghalt Luchino Visconti olasz filmrendező, aki a neorealizmus egyik legjelesebb képviselője volt. (Meggzállottság, Vihar előtt, Érzelem, Rocco és fivérei, Halál Velencében.)

Március 18.

Sándor napja.

Sándor: A görög Alexander név rövidülésének a megmagyarosodott alakja. Jelentése: férfiakat vagy férfiktól megvédő.

1844. március 18. (170 éve)

Megszületett Nyikolaj Rimszky-Korszakov orosz zeneszerző (Seherezáde).

1858. március 18. (156 éve)

Megszületett Rudolf Diesel német gépészmérnök, a róla elnevezett belső égésű motor feltalálója.

1966. március 18. (48 éve)

A Vatikán határozatot hozott, miszerint ezután nem közösi ki a más vallásúakkal házasságot kötött híveket.

Március 19.

József napja.

József: Héber eredetű bibliai név. Jelentése: Isten tegyen a most született gyermekekhez, Jahve gyarapítson. Magyarországon a 18. századtól kezdve a leggyakoribb férfinév közé tartozott. Az 1970-es évektől kezdve egyre veszít a népszerűségéből, de még igen gyakori.

1848. március 19. (166 éve)

Megszületett Wyatt Earp sheriff, akinek az életét több film is feldolgozta.

1955. március 19. (59 éve)

Meghalt gróf Károlyi Mihály politikus, miniszterelnök, Magyarország első köztársasági elnöke. 1910-től parlamenti képviselő. Politikájában támogatta a nagybirtokok felosztását, az általános választójog bevezetését, a nemzetiségi autonómia növelését. Ezen nézetei, valamint békebarát politikája a háború első időszakában kevés támogatóra talált, de a katonai helyzet súlyosbodásával egyre népszerűbb, és 1918. október 31-én miniszterelnök lett. A kedvezőtlenül alakuló békefeltételek miatt március 20-án lemondott. A kommunista uralom ideje alatt házi őrizetben tartották. 1919 nyarán külföldre menekült, később emigrációban halt meg.

1994. március 19. (20 éve)

160 ezer tojásból megsütötték a világ legnagyobb omllettjét Yokohamában.

Március 20.

Klaudia napja.

Klaudia: A latin eredetű Klaudiusz női párja, vélhetően a claudus szóból ered, melynek jelentése: béna, sánta.

1828. március 20. (186 éve)

Megszületett Henrik Ibsen, világhírű norvég drámaíró.

1894. március 20. (120 éve)

Meghalt Kossuth Lajos szabadságharcos, államfő.

1895. március 20. (119 éve)

Megszületett Dudich Endre zoológus, barlangbiológus.

1916. március 20. (98 éve)

Albert Einstein közreadta általános relativitáselméletét.

1953. március 20. (61 éve)

Megszületett Csányi Sándor közgazdász, bankár, üzletember. A magyar Pénzügyminisztérium munkatársa volt, majd a bankszektorban helyezkedett el. 1992-től az OTP Bank elnök-vezérigazgatója. Magyarország egyik leggazdagabb emberének számít. 2010. július 6-a óta a Magyar Labdarúgó-szövetség elnöke.

Vadon termő ehető növények

Az erdők számos bogycs gyümölcsöt, gyógy- és fűszernövényt, gombát kínálnak azoknak, akik felismerik ezeket a növényeket. Háborúk idején az emberek sokszor kényszerből fordultak az erdők adta táplálék felé, vadhagymát szedtek, tölgyfa kérgéből öröltek lisztet, vagy édesgyökeret kerestek, manapság viszont a városban élők körében már nem nagyon ismertek sem a vadon termő növények, sem azok felhasználási lehetőségei.

A gyűjtéshez szükséges pontosan ismereni, felismerni a fogyasztásra szánt növényeket, hiszen nagyon sok olyan is található, amelyik mérgeanyagokat tartalmaz. A legmegfelelőbb, ha van olyan, aki meg tudja mutatni, melyiket érdemes gyűjteni, de ilyen személy hiányában egy könyv is megteszi, amely pontos leírásokat, és felismerhető képeket (inkább fotókat, mint rajzokat) tartalmaz.

Márciusban még csak ébrednek a természet, íme, mely növényekkel találkozhatunk:

Százszorszép. Élőhelye: rétek, parkok, pázsitok. Felhasználási területe: a zseme levelek főzelékként, salátaként, virága ecetben eltéve ízletes.

Illatos ibolya. Élőhelye: erdők, cserjések, erdőszélek. Felhasználási területe: virága kandírozva, jégkockába, sütemények díszítésére alkalmas.

Salátaboglárka. Élőhelye: nedves, árnyékos erdők, rétek, patakpartok. Felhasználási területe: zseme levelei levesként, salátaként (csak a virágzás előtt használhatók, később mérgezővé válnak), bimbói ecetben eltéve, vagy zöldségként megfőzve finomak.

Közönséges tyúkhúr. Élőhelye: szántóföldek, mezők, kertek. Felhasználási területe: zseme levele levestörséggként, salátaként fogyasztható.

Madársaláta (galambbegy). Élőhelye: töltések, szántók, kertek, cserjés területek. Felhasználási területe: zseme tölevélrózsái (a virágok megjelenése előtt) spenótszerűen és salátaként fogyaszthatók.

Tyúkhúr

A szarvasok megválnak agancsuktól

Februárban elcsendesül az erdő, az állatok már az utódok tavaszi érkezésére készülnek, és ekkor zajlik a természet egyik legérdekesebb jelensége, a szarvasok agancsváltása. A szarvasfélék sajátossága, hogy minden évben új agancsot növesztenek, majd úgy fél év múlva elhullatják. A szarvasbika ékessége és fegyvere a 10-12 kilót is elérheti. Az agancs naponta 2-2,5 centimétert nő, és 4-5 hónap alatt éri el végleges méretét. Elhullatásuk időjárástól függően január végétől március végéig, április elejéig tart, és előbb az idősebb, majd a fiatal egyedek szabadulnak meg fejdüktől.

A vadgazdálkodónak az elhullott agancs rengeteg információval szolgál, képet ad az állomány létszámáról, kondíciójáról, fő mozgási irányáról, és az életkor becslésére is remekül alkalmas.

Összeragasztott tojásból kelt ki a fióka

Megtört héjú, ragasztóval „megjavított” tojásból kelt ki a nagyon ritka és kihalás fenyegette kakapó (bagoly papagáj) egy példánya Új-Zélandon. A Lisa One nevű kismadár 125-re nőtt az éjszaka aktív, repülésre képtelen faj egyedszáma.

Jo Ledington vadőr az elmúlt héten találta a törött tojást, amelynek benyomódott héját óvatosan megragasztotta. A fióka pönteken bújt ki a tojásból, jelenleg inkubátorban tartják, megfigyelés alatt. Az állatot kézzel etetik. Néhány hét múlva gondozói megállapíthatják a nemét is.

A bagoly papagáj (Strigops habroptilus) csak Új-Zélandon honos. Röpképtelen, kellemetlen szagú éjszakai madár, többnyire fák gyökerei közötti üregekben él. Testsúlya 3,5 kg, testhossza 50-60 centiméter, a hím nagyobb, mint a tojó. A tollazata sárgabarna-zöld, vagyis terepszínű. Nagy csőre szaruszínű, lába szürke. Bogycsokkal, hajtásokkal táplálkozik, de néha rovarokat, gyíkot is elfog. Szeme körül a tollak körben helyezkednek el, ezért is bagolyra emlékeztet.

A természet csodája

Újrahasznosító méhek

Az emberek csak a kifogásokat keresik – a természet tenni is próbál a környezetszennyezés ellen.

Furcsa és döbbenetes jelenségre lettek figyelmesek kanadai kutatók. Felfedezték ugyanis, hogy az országban vadon élő méhfajták közül kettő elkezdte újrahasznosítani az emberek által szétdobált műanyag hulladékot! Az állatok a méhkasok építéséhez használják a szemetet, és bár az így újrahasznosított műanyag mennyisége

minimális, két dologra azért rávilágít. Egyrészt mutatja, hogy a környezetszennyezés egyre rémisztőbb, hiszen ha már az állatok is arra vetemednek, hogy a természetes építőanyagok helyett műanyagból állítsák fel az otthonukat, az minden, csak nem normális. Másrészt viszont egy napsugarat is jelent a felhős égbolton, mivel ez a viselkedés bizonyítja, hogy így vagy úgy, de a természet mindig megpróbál alkalmazkodni a változásokhoz, és ahogy csak tud, igyekszik segíteni a környezetvédelemben.

A méhek a kasok építőanyagának körülbelül 23 százalékát cserélték le műanyagra – főleg nejlonzacskókat használtak, mert ennek a textúrája hasonlít a legjobban a levelekére, amit alapjáraton alkalmaznak.

Egyébként nem ez a két méhfajta az egyetlen, amely újrahasznosít – a remeterákok a műanyag palackokat használják, és egyre több madárnál is megfigyelték, hogy felhasználják a hulladékot a fészkeik építéséhez. De jó is lenne, ha végre az emberek is komolyan vennék, hogy egy: nem szemetelünk, és főleg nem a természetben! És kettő: ha lehetőség van a szelektív hulladékgyűjtésre, akkor élni is kell vele!

Milyen állat a tanuki?

Atanuki, magyar nevén nyestkutya szupercuki. A Kelet-Ázsiában őshonos faj cukiságfaktora vetekszik a wombatéval, és a története is van olyan érdekes, mint az ausztrál állatnak.

Nem rokon

Az angolul raccoon dognak, vagyis mosómedvekutyanak nevezett faj valójában sem a mosómedvével, sem a nyestekkel nincs rokonságban. A kutyafélék családjába tartozik, vagyis evolúciós szempontból például a farkasok sokkal közelebb állnak hozzájuk. Pedig tényleg egész mosómedvepofijuk van!

Vigyázat, hazugság!

Évekkel ezelőtt állatvédő szervezetek rávilágítottak arra, hogy sok divatcég, bár műszörmeként reklámozza a termékeit, valójában nyestkutyaaszt tartalmaznak. A faj egyelőre még nem veszélyeztetett, de több szakértő is úgy véli, hogy ha tovább vadásszák őket, sajnos könnyedén ők is a kihalás szélére kerülhetnek.

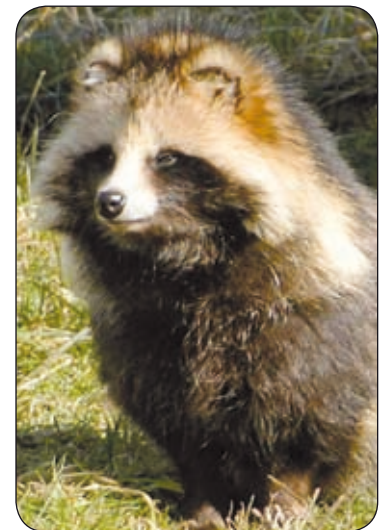
A család az első

A tanukik számára nagyon fontosak a kötelékek – olyannyira, hogy egy életre párosodnak, és rettentően összetartó családi közösségekben élnek. Ráadásul a hímek remek férjek és apák: megfigyelések rávilágítottak arra, hogy a hímek folyamatosan gondozzák a nőstényeket a vemhesség és a szoptatás idején, utána pedig aktívan részt vesznek a kölykök nevelésében is. Igaz, az etetést az anyukákra hagyják.

Téli álmom

A nyestkutya az egyetlen kutyaféle, amely téli álmat alszik. A hideg közeledtével jól felhizlalják magukat, hogy a zsír védje őket a fagytól, és bevacskolódnak az odújukba. És nem egyedül! A faj tagjai ugyanis a párjukkal bújnak össze, hogy melegen tartsák egymást.

A népmesehős

A japán kultúrában nagy hagyománya van a nyestkutyaáknak. Eredetileg nem túl kedvesen ábrázolták őket: gonosz, alakváltásra képes szörnyetegnek tartották a faj tagjait, akik erőszakos és félelmet keltő viselkedéssel rendelkeznek. Az évszázadok során azonban változott a szemlélet, és mára már minden mesében kedves, vidám lényként tűnnek fel.

Nyolcfarkú leguánt fedeztek fel Floridában

Nem tudni, hogy így született, vagy élete során növesztette farkincáit a nem mindennapi hüllő. Különleges, nyolcfarkú leguánra bukkantak az Egyesült Államokban. A furcsa rendellenességgel rendelkező hüllőre egy floridai nő hívta fel a híres, szokatlan hüllőket gyűjtő Todd Ray figyelmét, aki saját műsort is vezet, melyben meglepőbbnél meglepőbb lényeket mutat be a nézőknek. Todd azt nyilatkozta, rendkívül meglepte a nyolcfarkú leguán híre, hiszen kétfarkúakat viszonylag gyakran találnak, de több farkkal rendelkezővel még nem találkoztak. Nem tudni, hogy így született vagy élete során, különböző töréseknek köszönhetően nőttek ki újabb és újabb farkincái. Az egyelőre névtelen állat a kezdetekben nem volt túlságosan barátságos új gazdjával, ám idővel megszokta új környezetét, és már szívesebben fogadja a közeledést.

RÜGYFAKADÁS

Zene

*Hogy mi az, amit igazán szeretek?
Ez nagyon egyszerű.
A zene szárnyán szállok, s nevetek,
Mert olyan nagyszerű!*

*Elmesélem, mi a jó a zenében.
Nem olyan nagy dolog,
Mert ha bekerülsz a bűvöletébe,
Az életed vele együtt forog.*

*Zenével mindent ki lehet fejezni,
Sok érzést, mi dalra kél.
Nem kell sokáig keresni,
Hisz benned is ott él.*

*Mindenkiben van egy dal,
Csak ki kell engedni.
Hisz mindig ott lesz, meg nem hal,
Tudni kell a zene szárnyán repkedni.*

*Na látjátok, én ennyiből élek,
Csak a zene van velem,
Mindennap új dalra kélek,
Ennyi elég nekem.*

*Majd ha egyszer megtalálok magadban a zenét,
Keressél meg engem.
Mutasd meg a te lelked énekét,
Hogy szívünk együtt zengjen.*

Vastag Krisztina, 8. osztály, Ada

Apukám zenetanár

Apukám 1969-ben született Apatinban. Mikulás napja volt, ezért a helyi plébános a Miklós nevet ajánlotta az újszülöttnak, de az apja ezt határozottan elutasította. Így a Nándor név maradt.

Az alsófokú zeneiskolát Apatinban végezte, Toldi György tanító bácsinál. Az általános iskolát Kupuszinán, mostani lakhelyén fejezte be. Tanulmányait Szabadkán, a zenei középiskolában folytatta, Lévai Mátyás kiváló klarinéttanár osztályában. A továbbiakban Szarajevóban tanult, Radan Aleksija osztályában, de a háborús helyzet miatt el kellett hagynia Szarajevót, így hát hazaköltözött. Az egyetemet Újvidéken fejezte be, Klébl Mihajlo klasszisában. Most kis klarinétosokat tanít az apatini zeneiskolában és annak kirendeltségében, Kupuszinán. Kedvenc hobbjá a barkácsolás. Mindent meg tud csinálni, ami a ház körül van. Kiskorában asztalos szeretett volna lenni, de Andris papa ezt mindig ellenezte, mert érezte, ebben a gyerekekben valami művészi tehetség van. 1993. szeptember 4-én házasodtak össze anyukámmal, akit mindenki csak Cincúrnek ismer. Apu ragasztotta rá ezt a nevet. Fiúgyereket is szeretett volna, de mindig mondja, tökéletes csajokat hoztak anyával össze, és büszke ránk. Leggyakrabban komolyzenét hallgat, és van kedvence is. Luciano Pavarotti. Kicsit komoly, de egyben kissé komolytalan is. Kedvenc csapata a Mnozli Brass. Együttesei: a Wham és a Spandau Ballet, énekesnője pedeig Madonna. Van egy hangszer, amin nagyon szeretett volna megtanulni muzsikálni, s az nem más, mint az oboa.

Kedvenc itala a pljeskavica, és nagyon szereti az erős kajákat. Kedvenc itala a whisky. Szereti a társasági életet, a bulikat, a bálakat. Kedvenc időtöltése biztos, hogy nem az otthonülés. Vágyai közé tartozik még, hogy eljusson Tahitire. Ez az én apukám!

Koleszár Judit, 5. osztály, József Attila iskola, Bácskertes

Leányköszöntő vers

*Mikor meglátom,
Lángra lobban a szívem.
Nem tudom, miért,
De ez történik velem.
Írom a sorokat, csak ezt teszem,
S rád gondolok, kedves Eszterem.*

Apró Barnabás, 8. osztály, Ada

Interjú egy ácsmesterrel

Azt a feladatot kaptuk a magyartanárnőtől, hogy készítsünk egy riportot. Sokat gondolkodtam, hogy miről írjak, de közben a szüleimnek kellett segíteni kukoricát górézni.

Nagyon szép őszi délután volt, mikor Feri bátya átjött hozzánk segíteni kukoricát rakni.

Csodálkoztam is, hogy ráér, mert őt szép időben nem lehetett eddig otthon találni:

– Feri bátya, maga nem dolgozik? – kérdeztem érdeklődve.

– Ma délután már nem, szombaton csak délelőtt dolgozunk! – válaszolta jókedvvel.

Mivel megállt a felvonó, és nem csörgött a fülünkbe, tovább kérdezősködtem, gondoltam, akár ebből is kialakulhat egy riport.

– Hogy lett magából ács? – tettem fel az újabb kérdést.

– Öten évvel ezelőtt még lehetett szakmát választani. Szerettem a fával dolgozni, bírtam a magasságot, így döntöttem az ács mesterség mellett. Nem bántam meg. Ma is szeretem, és élvezettel dolgozom – felelte.

– Milyen építkezéseken vett részt? – érdeklődtem tovább.

– Bejártam az országot, sokat dolgoztam télen a tengerpartokon, több neves épület, kórház és iskola tetőszerkezetén is dolgoztam – mondta vidáman, és láttam, hogy előjönnek a régi emlékek.

– Soha sem félt a magasban, a cserepeken? – kérdezősködtem tovább.

– Be kell tartani a szabályokat, tudni kell, hogy hova szabad lépni. Térészonyom nincs, így nem féltam. Aki fél az ne legyen ács! – mondta határozottan.

– Volt-e olyan munkája, ami nem úgy sikerült, ahogy tervezte, vagy ahogy a megrendelő elvárta volna? – kérdeztem kíváncsiskodva.

– Erre a kérdésre nem tudok egy mondattal válaszolni. Amikor felvállalom a munkát, mindig részletesen átbeszéljük a tervet, elvárásokat, az anyag minőségét, típusát, az elkészítés határidejét, és nem utolsósorban a munka értékét. Eddig még minden alkalommal az történt, hogy a munka előrehaladtával újabb ötlete támadt a gazdának. Ez nem baj, az a fő, hogy a végén elégedett legyen – mondta, és egy kézmozdulattal a micijét a homlokáról a feje búbjára tolt. Láttam rajta, hogy jólesik neki, hogy érdeklődöm a szakmája iránt.

– Az eddigi megbízatásai közül melyikre a legbüszkébb? – kíváncsiskodtam.

– Palicson építettünk egy gyönyörű hétvégi házat, és a tetőt úgynevezett pagodatetőnek álmodta meg a ház tulajdonosa. Amikor ezt megtudtam, elállt a lélegzetem, hiszen életemben nem csináltam ilyen formájú tetőt. Minden rendben ment az utolsó gerenda beépítéséig, ekkor olyan dolog történt velem, ami még soha.

– Ugyan mi történt az utolsó gerendával? – kérdeztem kíváncsian.

– Amikor felemeltem, és be szerettem volna ékelni, kicsúszott a síma felületű gerenda a kezemből, és pontosan a bal lábam ujjára csattant. A nagyujjam krumpli méretűre dagadt, a többi ujjon pedig a köröm gyönyörű kék színben pompázott. Egy hétig otthon kellett maradnom – mesélte újra átélve a baleset minden pillanatát.

A kukoricafelvonó beindult, így tovább nem beszélgethettünk. Én örültem ennek a beszélgetésnek. Miközben segítettem a szüleimnek górézni, a feladatom is megoldódott.

Feri bátyámnak mindenesetre jó egészséget kívántam a további munkához.

Zserai Petra, 7. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

De szép lenne...

Nyári reggeleken sétálni,
Puha füves réten bolyongani,
S a szél dallamait hallgatni.
Színes virágokat szedni,
Mindenkinek barátja lenni.

Őzikkével versenyt futni,
Mezítláb is csak szaladni.
Álmodozni, nagyokat remélni,
Gyermekkorunk újraélni.

A felhőkre feküdni,
Álmok között pihenni,
Madárdalt hallgatni.
Szépeket dúdolni,
S a napsugárban fürödni.

Madarakkal útra kelni,
S messze elrepülni,
Más világokat megismerni,
Mindenhol barátokra lelni,
S mindig újra hazarepülni.

A repülőknél kísérője lenni,
S az élet szép oldalát ismerni.
Mindig jókedvűen mosolyogni,
S mindig vígan dalolni.
Vigan s boldogan élni.

Lénárd Orsolya, 8. osztály, Fejős Klára iskola, Nagyikinda

Valentin-napi vers eszperente nyelven

Ez egy vers teneked,
Fekete szemednek.
Szeretlek, szeretlek.

Lehet december s szeptember,
Nevedet nem feledem.
Szeretlek, szeretlek.

Szerelem, szerelem,
Rengetegszer rebegem.
Szeretlek, szeretlek.

Ez egy vers teneked,
Eszperente nyelven, mert
Szeretlek, szeretlek.

Komáromi Balázs Levente, 5. osztály,
Sever Đurkić iskola, Óbecse

A lányok...

A lányok. Mindig csak azok a lányok!

Kedvelem őket, de azért néha unalmasak. Csintalanok, szófogadatlank, folyton nyafognak, és mindenben nevetnek. Nem is volna az baj, ha nem csinálnák napról napra. Állandóan piszkálódznak és suttognak a fiúkról. Na de jól van, mert néha kedvesek és segítőkészek is. Ha valamit kérünk tőlük, rögtön ott teremnek, és megoldják a problémát. A házi feladatban is segítenek, már ha tudják. Fő az akarat. Ha viccelődünk velük, mindjárt megsértődnek, és megmondanak bennünket a tanároknak. Most vagyunk a kamasz korban, és vannak köztünk, akik szerelmesek, ez így van rendjén. Időben kell elkezdenni.

Néha még beszélgetni is lehet velük értelmes dolgokról. Ha valami gond van, kitartanak egymás mellett, és nem árulják el egymást.

Egyszer majd biztosan megértem a lányokat, de addig még sok évnek kell elteltetnie.

Círok Ádám, 6. osztály, Gligorije Popov iskola, Kisorosz

RÜGYFAKADÁS

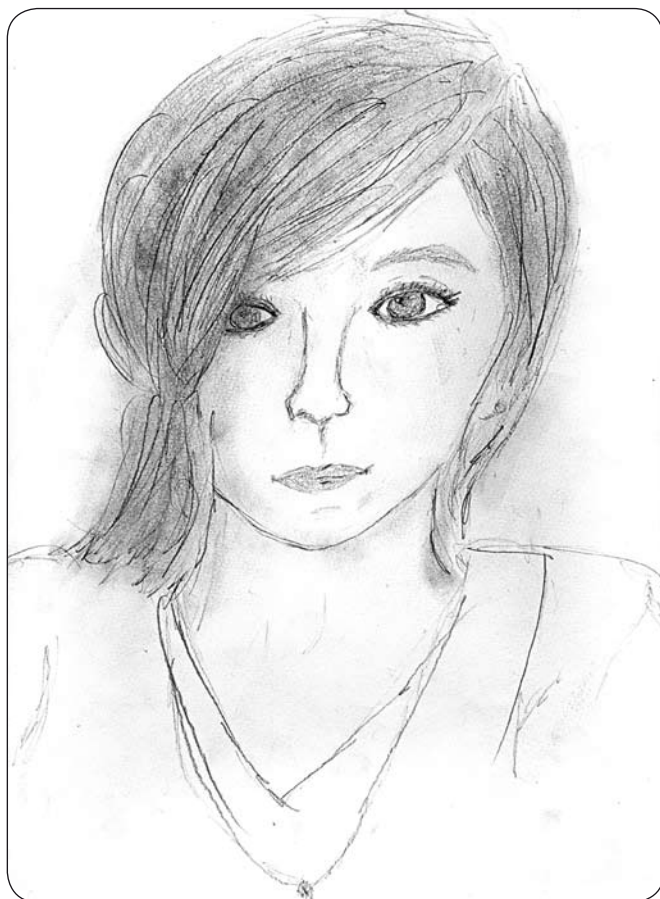

Tamkó Sirató Károly nyomán Mondjam még?

– Volt egy veréb
meg egy gém!
Tovább is van,
mondjam még?
– Mondjad!
– Volt egy óra
meg egy kép!
Tovább is van,
mondjam még?
– Mondjad!
– Volt egy robot
meg egy gép!
Tovább is van,
mondjam még?
– Mondjad!
– Volt egy város
meg egy nép!
Tovább is van,
mondjam még?
– Mondjad!
– Volt egy piros
meg egy kék!
Tovább is van,
mondjam még?
– Mondjad!

– Volt egy jégcsap
meg egy jég!
Tovább is van,
mondjam még?
– Mondjad!
– Volt egy csúnya
meg egy szép!
Tovább is van,
mondjam még?
– Mondjad!
– Volt egy párna
meg egy pléd!
Tovább is van,
mondjam még?
– Mondjad!
– Volt egy lekvár
meg egy méz!
Tovább is van,
mondjam még?
– Mondjad!
– Ha neked ez
nem elég,
öleld meg a Kisbencét!
Bumm!

2. osztály, Kókai Imre iskola, Temerin

Tóth Kornélia magyarittabéi tanuló rajza

RÜGYFAKADÁS

Alvás és ébredés

Mióta eszemet tudom, az emberek egyik legkedveltebb foglalkozása az alvás. Mindannyian szeretünk egy fárasztó nap után bedőlni az ágyba. De sajnos az alvásnak van egy hátránya: az ébredés.

Kezdjük az alvással! Felgyulladnak az utcai lámpák, a város elalszik. A részeges ember még egyszer belerug a közlekedési táblába, a kutyák hangosan szép álmokat kívánnak egymásnak, és még az utolsó buszjárat is elköszön az utcától. A város elalszik.

Csak kattog és kattog a falióra, lassan vége az éjszakának. A nap első sugarait lövelli a városra. A kocsik motorja álmosan püfög át az utcákon, a reggeli harang dühösen csapkod. Ugyanaz a részeg ember felébred a szemetesben, a madárfiókák pedig a parkban, a fészükükben várják vissza anyjukat, ki a külvárosban vadászik élelemre. Ugyanitt az üzletember a villájában köti nyakkendőjét, miközben taxijának dudája repeszi a dobhártyákat. A szomszéd szokás szerint ordít, a szöveget már a falevelek is kívülről fűjják. Alattuk a fűszálak szorgosan szórják le magukról a vízcseppeket. A nap már magasan van. A belvárosi iskolában alvó vagy hiperaktív gyermekek tömege ül a teremben. Nagy érdeklődéssel. A halugánok ma reggel is megvernek valakit. Itt-ott embercsoportok tűntetnek.

Aki még mindig aludni szeretne, már nem tud, mert a város felébredt.

Hamad Ászim, 7. osztály, Petőfi Sándor iskola, Újvidék

Egy mesterség bemutatása A méhészt

Május közepe van. Kerékpáromra pattanok, és a közeli akácok felé veszem az irányt. Már messziről látom ótatám két pótkocsiját.

Ótatám eredetileg kosárfonónak készült, mivel a szülei is ezzel foglalkoztak. Édesapjának azonban volt egy kaptár méhe, így már gyermekkorában megszerette ezeket a kis állatokat. Amikor megnősült, akkor kezdett el komolyan foglalkozni méhészettel.

- Jó reggelt, ótata!
- Szervusz, kisuokám!
- Szorgoskodnak a méheid? – kérdeztem tőle.
- Tudod, én márciustól itt vagyok a mezőkön, már olyankor ellátogatnak a méheim a rét csodás színű virágaira.
- Mennyi ideig vagy egy helyen, mikor költözől tovább?
- Néhány hét múlva a gyümölcsösöket keresem fel. Kicsivel később a repceföldekre is elviszem a kis döngicséleket.
- Mióta vagy ebben az erdőben? – tettem fel a következő kérdést.
- Egy hete virágzik az akác, azóta vagyok itt. Ilyenkorra már felerősödnek a méhcsaládok.
- Mennyi mézet gyűjt naponta egy ilyen erős méhcsalád?
- Akár 6-7 kg mézet is.
- Az akácra és a vadvirágra kívül honnan gyűjtik még a virágport a méhek?
- Az akácvirágzás után a hársvirágzás következik. A napraforgóföldekre is sokszor kiviszem őket.
- Mi tartozik a méhészt felszerelésébe? – faggattam tovább.
- Az én szerszámaim: a fedelező, a pörgető, a füstölő, a kaptárszólga és a lesöpítő kefe. Ezenkívül dolgozom még kerettel, kerethordozóval és mézes kannákkal.
- Van-e a méhészeknek külön öltözékük?
- Igen van, méhészruha, ami fehér színű, hogy ne támadják meg a méhek az embert, a méhészkalap, amelynek peremétől a sűrű háló veszi körbe a fejét, és a vállakig lelóg. Méhészkesztyűt is használunk.
- Mi a méhészt titka? – érdeklődtem tovább.
- Szeretni és tisztelni kell a méheket – hangzott a válasz.
- Tudod, kisuokám, már Hipokrátesz is mézzel gyógyított, a méh pedig mindig is a szorgalmat, a jóságot, a takarékoságot, a jótékony-ságot a bátorságot és a kitartást jelképezte.

Én csodálom ótatámat. Szavaiból érződik az egyszerűség, az állatok szeretetén kívül az emberszeretet. Talán a mesterség tette őt ilyené, vagy eleve rendelkezett ezekkel a jó tulajdonságokkal.

Almádi Ágnes, 7. osztály, Cseh károly iskola, Ada

Kedves Pajtások!

Tudtommal a férfiak még nem harcolták ki maguknak hivatalosan a férfinapot, de mivel ők is dolgoznak, ma ők szerepelnek a Rügyfakadásban, és ezáltal az édesapák, nagyapák, nagybácsik foglalkozását ismerhetitek meg. A zene és vágyak ihlette versek is szerepet kaptak a foglalkozásokat bemutató riportok között, feladatuk, hogy a munka egyhangúságát ellensúlyozzák, hogy jókedvvel dolgozzunk.

Örömmre ismét érkeztek olyan írások, amelyek kísérletező kedvről tanúskodnak. **Az óbecsei Sver Djurkić iskola ötödikesei** eszperente nyelvre fordították a Valentin-napi verseiket. Közülük egy bekerült a mai válogatásba. **A temerini Kókai Imre iskola másodikosai** pedig Tamkó Sirató Károly Mondjam még? című versét folytatták, ebből is olvashattok ma részletet. De az már talalós kérdés, hogy ki az az író vagy költő, aki Hamad Ászimot a nagy szellemes Alvás és ébredés című fogalmazás megírására ösztönözte. Csak annyit árulok el, hogy a nyolcadikos olvasókönyvben megtalálhatjátok rá a választ.

A múlt héten is került vastag boríték a Rügyfakadás postaldobájába. Hogy honnan, az majd a névsorból kiderül, de minden írásnak örülök, és név szerint a következőknek nyugtázom:

Óbecse, Sever Đurkić iskola: Balzam Edina, Beretka Karina, Beretka Leona, Flais Andrea, Fenyvesi Dávid, Hasznosi Tóth Karolina és Komáromi Balázs Levente;

Szabadka, J. J. Zmaj iskola: Duránti Rita, Köteles Éva és Tol-di Márk; rajzot küldött: Ajtai Balázs (2 rajz), Göncöl Andor, Katan-csity Márk és Tóth Márk;

Temerin, Kókai Imre iskola: Bódi Konrád, Gábor Martin, Hajdúk Arnold, Hanák Éva, Jankovics Patrik, Kalapáti Kevin, Kohanec Zsóka, Lahos Benedek, Madjar Mercédesz, Mészáros Norbert, Morvai Eszter, Pusztai Norbert, Tóth Dániel, Tóth Livia, Vámos Martina, Vécsi Attila, Vécsi Stella, Vörös Valetin; rajzot küldött: Gábor Martin, Hajdúk Arnold, Horák Éva, Kalapáti Kevin, Kohanec Zsóka, Kovács Korina, Lahos Benedek, Madjar Mercédesz, Majoros Tímea, Morvai Eszter, Nagy Kevin, Pusztai Norbert, Répási Nikoász, Tóth Dániel és Tóth Livia.

Március már tavaszi hónap, a rügyfakadás ideje, s én remélem, hogy azoktól a munkatársaimtól is kapok hamarosan jó fogalmazásokat, verseket, akiknek tehetsége téli álomba merült.

Tomán Mária

Bátorság

*Az én apukám nagyon bátor ember,
Ezért róla írok ebben a kis versben.
Ha valami baj van, az apukám megoldja,
Akkor is, ha akad vele valami gondja.*

*Ha kell, úgy harcol, mint az oroszán,
Mégvéd minket, küzd tűzön-vízen át.
Nem riad meg semmitől,
Nem hátrál meg soha.
Ez a bátorság, ilyen egy igazi apa.*

Nagy Noémi, 7. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Bruce Willis

Képzelt interjú

Jó eséllyel a tévét kapcsolgatva is ráfuntunk legalább egy filmre, amelyikben szerepel, hiszen a filmográfiája több mint hatvan alkotást jegyez. Számunkra A simlis és a szende tévésorozattal vált ismertté, azután pedig egyebek között a Die Hard sorozatban, az Armageddonban, a 12 majomban, a Ponyvaregényben, az Ötödik elemben és a Hatodik érzékben láthattuk. Képzelt interjúnk a német származású Bruce Willisszel készült, akitől a zene világa sem áll távol.

– Leginkább akciófilmekben és krimikben láthatunk. Gyakran akcióhősöket vagy hétköznapi figurákat formázol meg. Mennyire állnak távol tőled ezek a karakterek?

– Nem állnak távol. Egy németországi, amerikai katonai bázison születtem. Apám amerikai katona volt, anyám pedig banki dolgozó. Négyen voltunk testvérek, közülük én voltam a legidősebb. Miután elbocsátották a seregből, apám hegesztőként és gyári munkásként dolgozott. A nyomdokaiba lépve én is fizikai munkás lettem, biztonsági őrként dolgoztam és munkáscsoportokat is szállítottam. Miután azonban egyik kollégámat megölték munka közben, úgy gondoltam, kevésbé veszélyes vizekre evezek. Ez nem ment teljesen simán, rész-munkaidőben bárokban dolgoztam, és ekkortájt magánnyomozóként is tevékenykedtem. Ezek a tapasztalatok biztosan hozzásegítettek ahhoz, hogy jól megformáljam a karaktereimet.

– Mikor kezdett el érdekelni a színészet?

– Tulajdonképpen már a középiskolai drámaszakkörben. Igazság szerint nagyon dadogós voltam. A színészet viszont a kifejezőeszközöm lett, mert a színpadon könnyedén boldogultam, és végül legyőztem a dadogást. Miután pedig ugyebár a munkámat túl veszélyesnek találtam, visszafordultam a színészethez.

– A zene is ekkortájt kezdett érdekelni?

A GOOD DAY TO DIE HARD

– Szinte párhuzamosan. Megtanultam szájharmonikázni és egy r&b együttesben játszottam. Ha diszkréten is, de a zene végigkísérte a pályámat. Több albumot adtam ki, a zenei tévéállomások pedig sokszor adták le a Save The Last Dance For Me című The Drifters átdolgozásom videóját.

– Kezdetben nehezen jutottál szerepekhez?

– Nagyon nehezen. Sok kitartásra volt szükségem, ezért is kellett más munkákat vállalnom. Számptalan meghallgatás után kaptam csak szerepet a színpadon, a Heaven and Earth című előadásban, azután lett egy kis szerepem a Miami Vice című tévésorozatban, és megjelentem egy farmernadrágreklámban. Ezek jelentették akkoriban a színészi tapasztalatomat.

– Mely filmek hozták meg számodra a népszerűséget?

– Nagyon törekedtem, hogy minél több meghallgatásra eljussak. Azután egyszer csak rám mosolygott a szerencse, és három-ezer színész közül választottak ki A simlis és a szende férfi főszerepére. A sorozat nagy siker lett, és öt évadot élt meg. Innentől

minden beindult. Első komolyabb mozifilmszerepemet a Nem látni és megszeretni hozta meg, amelyben Kim Basingerrel játszhattam. Azután pedig jött a Die Hard, ami minden reményemet beváltotta. Magam sem gondoltam, hogy ekkora népszerűsége tesztek szert. Innentől nem volt megállás, és azóta is sok filmben játszom.

– Olykor pedig a hangodat is adod produkciókhoz...

– Ez egy olyan dolog, amit szerintem minden színésznek ki kell próbálnia. Első ilyen volt a Nicsak ki beszél, amelynek főszereplői John Travolta és Kirstie Alley. Én a kis Mikey-nak kölcsönöztem a hangomat. Egy kölyöknek. Nagyon érdekes tapasztalat volt. Azután jött a Beaves és Butt-head lenyomja Amerikát, itt az én hangomon szólal meg Muddy Grimes. Egy idő után a Fecsegő tipegők – A vadon szaga filmet szinkronizáltam, amelyben Spike-nak adtam a hangomat. Legutóbb pedig a Túl a sövényen című rajzfilmben lehettem Stikli. Az akciófilmek forgatása között néha nem árt megállni, és olyanfajta szórakoztató dolgot is csinálni, mint a szinkronizálás.

L. M.

MÁSODIK SZ. BESZ.

Tegnap este, mikor behúzódtam Tamás bácsi mellé a suba alá, hirtelen eszembe jutott az otthoni ágyam, és vess meg érte, de kis híján elbőgtem magam. Mert óriási a különbség a suba és a friss illatú paplan között! A suba olyan, mintha birkák közé keveredtél volna. Azt te egyelőre nem tudod fölfogni, de hogy magyarázzam meg más-képp? Mindazonáltal Tamás bácsi kegyetlenül hortyogott. Ez eleinte rém bosszantó volt, de aztán már mulatni kezdtem rajta, ami abból a szempontból volt jó, hogy közben teljesen megfeledkeztem az otthoni paplanról és anyáról, ami talán a jó modor szempontjából nem szép, de nagyon üdvös a száműzetésben szenvedő hontalannak. A vén huligán a horkolást egyhangúan kezdte, szabályosan fújta a kását jó darabig, majd hirtelen úgy rácifrázott, mint egy nagy zenekar, és isten bocsáss, két hatalmas nyögés közt akkorát durrantott, épp a meztelen combomra, hogy ijedtemben elrántottam a lábamat a tüzelőállás közeléből. Ő erre jóízűen csámcsogni kezdett, én meg arra eszméltem föl, hogy vihogok. Ennek örültem meg a legjobban, mert a könnyeket még gondolatban sem szeretem, pedig már nagyon közel álltam a síráshoz és az árvaság kutya rossz érzéséhez, mikor az otthon hagyott paplanok kezdtek lebegni lelki szemeim előtt. És ilyenkor nagyon fennkölt tud lenni az ember, amit szívémből utálok, éppúgy, mint te, mert rögtön a pionírvatást juttatja eszembe meg a vigyázba állást. Tudom, összevissza beszélek, de még most is elfog a frász, ha a bolhákra gondolok, egyébként az ég, ahogy onnan a gang alól vizsgáltam, csillagos volt, és az a gondolatom támadt, mintha minden csillagon egy tücsök hegedülne, mert azokból is annyi van itt, mint a csillagokból és a bolhákból. Tamás bácsi fáradhatatlanul gordonkázott mellettem, és én nem is emlékszem, mikor aludtam el, csak arra, hogy egyedül ébredtem a suba alatt, és már javában sütött a nap.

A szekér, rúdjaival befelé fordulva, ott állt az udvar közepén, rajta trónolt a nagy vízeshordó úgy, ahogy tegnap este a határból hazatérve hagytuk.

Ilka néni kidugja a fejét a konyhaajtón, s mikor észreveszi, hogy nyitva a szemem, rám mosolyog.

– Fölebredtél? – kérdezi. – A pajtások már itt voltak. Gyere reggelizni.

Ledobom magamról a nehéz subát, és sietek a kiskert végébe a vízcsap alá, mert otthon megfogadtatták velem, hogy rendszeresen tisztálkodom, s a fogadalmat nem akarom már az első adódó alkalommal megszegni; a tisztaság egyébként is fél egészség, és nekem itt jó példával kell előljárnom, lévén apa orvos, nehogy megszóljanak a faluban, ezt nagyon a lelkekre kötötték odahaza. Anya

Németh István Vadalma

útra bocsáttatásom előtt háromórás előadást tartott nekem, hogy viselkedjem majd száműzetésemben. Ismered már ezeket a halálosan unalmas előadásokat, s képzelheted, mennyire a szívembe zártam a figyelmeztető intelmeket! Ha betartanám anya minden tanácsát – negyedrészt se jegyeztem meg magamnak –, egyenesen mehetnék a karacsi templomba köszöntek. Jobb nem beszélni róla!

Ilka néni olyan goromba vászontörülközött tart elém, hogy mikor gyanútlanul bele-dörgölöm finom rózsaszínű városi képemet, majdnem fölajdulok fájdalomamban.

Tamás bácsi már javában reggelizik. Az asztalon nagy csupor tej, akkora kenyér, hogy megijednél tőle, s olyan vastag és fehér szalonna, hogy sajtnak vélnéd.

Nekiesek mindjárt a tejnek, mert azt irtó szeretem.

– Na! – fogja le a kezemet Ilka néni. – És az asztali áldás?

Megszéppelve nézek Tamás bácsira. Akkor jut eszembe, hogy itt minden evés előtt ájtatoskodni szokás. Azaz imádkozni. Tamás bácsi biztat a szemével, hogy ne törődjek az öreg-lánnyal, egyik csak.

– Vagy még mindig nem tudsz imádkozni? – néz rám megbotráncolva Ilka néni.

– A hetedikben azt még nem tanultuk – makogom.

– Azt, sajnos, nem is tanítják ma az iskolában! – csattan fel a néni. – Hanem édesanyád! Ő nem tudott megtanítani még a bölcsőben?

– Úgy tudom, hogy engem egy nagy vesszőkosárban tároltak szopós koromban – mondom.

Tamás bácsi már nevet, de Ilka néni is alig tudja visszatartani, úgy folytatja:

– Anyádat kéne jól elnászpángolni – mondja, közben kitölt egy nagy bögre tejet, és elém tolja. – Igyad. Jó téhenmeleg még, most szűrtem le a zsétárból. Így a legegészségesebb.

– Azt hiszed, fiam – mondja Tamás bácsi nyugodtan falatozva –, hogy Ilka nénéd igével táplálkozik? Nézz csak rá, már széle-hossza egy. Ő mindig csak másokat akarna megtéríteni, tesz az engem, már harminc esztendeje, de ha meglátja a szalonnát, rögtön elfeledkezik az égiekről.

– Beszélj már...

– Tán nem úgy van?

– Ha úgy is van, de a gyerek előtt?...

– Épp öelötte nem lenne szabad farizeuskodni.

Ezt nem tudom, mi, vagyis a farizeuskodás, de amint látod, Tamás bácsi se bírja a nagyképűsködést. Irtó tetszik nekem az öreg huligán, nem olyan például, mint apa, akit én nagyon tisztelek, de ha nagy ritkán szóra érdemesít,

csak tanácsai vannak számomra, s azokat is magas szónoki emelvényről intézi hozzám. Pláne nem olyan az öreg, mint Szobonya tanár néptárs, az osztályfőnökünk, akit te is jól ismer, és megvan róla a magas véleményed. Szóval Tamás bácsi nem kertel és köntörfalaz, nincsenek intelmei, nagy hibája viszont, hogy eléggé szófukar.

Tegnap délután, mikor kint voltunk a mezőn ürgét önteni, megkérdezte:

– Mit gondolsz, melyik lyukba kezdjük adagolni a vizet?

Hát mit gondolhattam volna, képzeld csak, amikor életemben először láttam ürgelyukat? Én azt se tudtam eddig, hogy az ürgének négy lába van, lévén hogy az osztályunkban csak kétlábúak vannak. Sajnálatos módon az igazi ürgékről még nem tanultunk az iskolában.

Mégis jólesett, hogy ezt megkérdezte tőlem, s hogy ne áruljam el tudatlanságomat, egy öblös szájú lyukra mutattam. Két kanna víz után ki is mászott belőle a riadt kis ürge. Tamás bácsi szerint ez egy igen kártekonny négy lábú, és kiöntéssel irtják őket a parasztok. Mi összesen kilenc darabot öntöttünk ki, és Tamás bácsi nagyon meg volt elégedve a munkánkkal. Igaz, ráment az egész délutánunk, és úgy dolgoztunk, mint a horgászok, teljes némaságban, de nagyon izgalmas volt lesni, mikor mászik elő az ürge koma – a mesékben minden állat koma –, amit aztán Tamás bácsi egy kapával agyonvert. Ezt az agyonverést én magamban kissé helytelenítettem, nem is kissé, hanem egészen határozottan, mert először: szemre nagyon kedves állatok az ürgék; másodsor: ha mindet nem tudják kiirtani, miért csak némelyek jutnak erre a szomorú sorsra; harmadsor: nemcsak az ürgék a kártevők, hanem például a verebek, a varjak és a részeg autósok is azok, s lám mégsem irtják őket kellő eréllyel. Volt időm ezen elgondolkozni, mert, mondom, egész délután egy szót se váltottunk, nehogy elriasszuk a halálra ítélt kis szörmókákat. Eszembe jutott Viszter bácsi is, aki ásóval vadássza a pézsmapatkányokat csak azért, hogy a bundájukat jó pénzért eladja. És jómagad is tudod, tisztelt Pók, láthatod mindennap a tévében, hogy akad hely a földön, ahol az embereket is irtják, mert valaki rájuk fogta, hogy kártevők. El is szontyolodtam emiatt egy kicsit, de akkor eszembe jutott Veres tanár néptárs mondása, aki minden óráján legalább egyszer visszatér arra, hogy a földön örökös háború dúl, nemcsak az emberek, nemcsak az állatok, de még a

növények között is, és ezt el kell fogadni, mert csak így állhat helyre a biológiai egyensúly. Ő már ebbe bele is nyugodott, csak amiatt háborog folyton, hogy bogáncssal díszítjük ki a könyökét. De mit unatlatk olyasmivel, amit magad is tudsz?!

Estefelé javasoltam Tamás bácsinak, hogy a kiöntött és agyonvert kilenc ürgét össze kellene gyűjteni és illendőképp egy közös sírba elhantolni.

– Lehet – mondta –, ha hazakocogsz pápért.

– Minek ide pap?

– Temetni akarsz, nem?

– De nem a Tamás bácsit.

– Pedig én azt gondoltam, hogy engem – mosolygott.

– A kis ürgéket...

– Oda is kellene egy pap.

Ezt olyan komolyan és gondterhelten mondta, hogy megkérdeztem:

– Tán vallásosak voltak az ürgék?

– Azok bizony. Nem láttad még őket imádkozni?

– Nem én.

– Mert én se. Szedd hamar össze őket, és szagold meg a gerincük végét.

Össze is szedtem mind a kilencet. Aztán jó nagy gödröt kapartam, Tamás bácsi pedig leguggolt mellém, rágyújtott, és úgy figyelte a tevékenységemet. A gödör aljára töreket szórtam, arra fektettem a tetemeiket, szépen egymás mellé.

– Ahogy elnézlek így, Palkó, apád jut eszembe – mondta Tamás bácsi. – Ő volt ilyen gyerekkorában.

– Milyen? – kaptam fel a fejem.

– Mint te. Ő is megsajnálta még a poszogó bogarat is. Mentünk madarászni, mi már nagyobbacsák voltunk, apád pedig mindenhol mászott utánunk, és macerált bennünket, hogy a csimaszokat rakjuk vissza a fészekbe.

Eddig soha eszembe se jutott, hogy apa is lehetett gyerek valamikor. Olyan krapek, amilyen te vagy most, tisztelt Pók, vagy amilyen én vagyok. Kezemet a szívemre, nehéz is elképzelnem, hogy apa, az a zordon, megközelíthetetlen komolyság valamikor sírva fakadt a kifosztott madárfészkek miatt. Én még erről senkivel se tanácskoztam, még önmagammal se, hogy milyen is lehetett az én fatim rövidnadrágos korában. Ne röhögj most rajtam, mert a rücskös pofádba mászkos, de ellágyultam egy kicsit. És fölteszem neked a kérdést, amire tudom, úgyse fogsz sohasé válaszolni, mert ismerlek, és magamat is ismerem; mikor együtt vagyunk, már mi is adjuk egymás szemében a nagy komolyat. A kérdésem: izgat-e, milyen lehetett édesapád, amikor te még a hatalmas Dunában úszál? Mesélt-e neked erről a korszakáról valamikor a fatid? Persze enélkül is tudni való, hogy ők már bogyókorukban is hősök voltak, okosak és illedelmesek, de én mégis úgy gondolom,

hogy már nekik is voltak szülei, tanárai és „problémaik”.

Már fönt ültünk a szekéren, poroszkáltunk hazafelé. Itt szedtem föl ezt a szót, hogy poroszkálunk. A hazafelé tartó szekerek meg a liba- és tehénpásztorok olyan port vertek föl a dűlőutakon, hogy alig lehetett látni, és nyeltük a port, mint a kacska a nokedlit, ami egy újabb falusi aranyköpés.

De így legalább Tamás bácsi nem foghatott gyanút, hogy más is kaparja a torkom, amikor megkérdeztem:

– És még milyen volt?

– Micsoda?

– Apa milyen volt még kicsi korában?

Sokáig nem válaszolt, már azt gondoltam, hogy elengedte a füle mellett a kérdést. Mert néha úgy viselkedik, mintha nagyothallana.

– Apád? – kérdezte jó sokára. – Olyan volt ő is, akár a többi gyerek. Egyszer kis híján magára gyújtotta a házat. A házat ugyan magára is gyújtotta, majdnem még ő is benne égett.

Elállt a lélegzetem. Észre se vettem, hogy halad velünk a szekér, és múlik az idő. Tamás bácsi nem szólt többet, már a falu alatt jártunk, amikor megkérdezte:

– Nem mesélte még?

– Nem.

– Persze, ilyesmivel az ember nem szokott dicsekedni.

– Mondja el maga – kérleltem az öreget. Nem túlzok, fiú, ha azt mondom, hogy remegtet a hangom.

– A kuckó szájában lógott a fogas – kezdte. – Tél volt. A fogas tele volt aggatva nagy gyapjúmotringokkal. Apád olyan hétevesforma lehetett, fele olyan idős, mint most te. Egyedül piszmogott bent a szobában. Később mondta el az egész históriát, mert akkor ugyancsak be volt gazolva ökelme. Így valahogy történt. A kissőprüt odatámasztotta a fogas alá. A fejével fölfelé. Talált egy szál gyertyát, azt beleszúrta a söprű fejébe. A gyufa is ott volt, meggyújtotta vele a gyertyát. A gyertya lángja belekapott a fogasról lecsüngő motringba. Lángra lobbant az egész. Ökelme pedig megjijedt, és bebújt

az ágy alá. Édesapám kint takarította a havat az udvaron. Egyszer azt látja, hogy az oldalablakon tódul ki a füst. Berohant a házba, már a szekrény sarka égett. Nagy nehezen eloltotta a tüzet, kinyitogatta az ablakokat, már a fél utca ott szörnyülködött a ház körül. Csak jóval később hallanak valami nyöszörgést az ágy alól. Megnézik: valami gombolyag. Kihúzzák, hát apád. Már félholt volt.

– Megverték érte?

– Dehogy. Vettek neki szaloncukrot – mosolygott az öreg. – Édesapánk ritkán vett elő bennünket. Úgy emlékszem, apád akkor nem kapott ki.

Hát most képzeld el, ekkora mázlit! Fölgyújtja a krapek a házat, és még csak meg se cibálják a fülit!

De engem most nem ez tapaszt a falhoz, hanem az, amit Tamás bácsi elmondott a hét-éves apámról. Tudom, neked, mócsingos szívűnek ez semmi, de nekem irtó nagy felfedezés. Mert jó azt tudni, hogy apa se fülhallgatóval és fehér köpenyben jött a világra, előbb ő is gonosz kisgyerek volt, mint mi mindnyájan. Igaz, ezt az ő szájából micsoda más volna hallani! De ő szörnyen elfoglalt ember. A világ összes betegetől várják a gyógyulást. Mint ahogy te mondtad nekem egyszer, fehérre fagyott szájszéjjel, még ma is emlékszem rá: „Az én öregem körzötökben született, s logarléccel méri a lélegzetét is.” Így van ez. De befejezem, mert ebben a beszámolómban már így is sokat unalmaskodtam. Ideje, hogy lerázz magadról.

Még csak annyit, hogy reggelire három bögre nyers tejet fogyasztottam el, ahogy Ilka néni mondta, „tehénmeleg” tejet, s most akkora a hasam, mint a duda, mert bent van egy tenyérynői szalonna is. És mivel az öreglány – csak tudná, hogy tisztellem! – azzal ébresztett, hogy a pajtások már itt jártak, illő lesz fölkeresnem őket, mert roppant kíváncsi vagyok a rücskös pofájukra. No, azért nehogy féltékeny légy rájuk, mert a legjobb barátom te maradsz örökre, mélyen tisztelt Pók.

S most már a legközelebbi beszámolómg pihend ki magad, menj játszani, vagyis bújj a víz alá, és felejtse el, amit írtam. Szia!

Kedves Olvasó Tanulók!

Amikor 2010-ben napvilágot látott a Forum Könyvkiadó gondozásában **Németh István Vadalma és Sebestyén** című könyvének kettős, ún. ellentétes irányban nyomtatott könyve, nagy örömmel adtunk hírt róla rovatunkban.

A *Vadalma mindmáig a vajdasági magyar irodalom egyik legismertebb és legsikeresebb ifúsági regénye. Sikerének titka a gyerekvilág belső logikájának, érzésvilágának, szuverén gondolkodásmódjának belső nézőpontú megragadása. Gondolom, hogy ez minden hasonló sikerregény titka. Nekem Fekete István Tüskevárját vagy Gion Nándor A kárókatonák még nem jöttek vissza című regényét juttatja eszembe. Autentikus, kor- és nemzedékfeletti vajdasági magyar irodalom.*

Most ismét beleolvastunk ebbe a regénybe!

Jó olvasást!

Bence Erika

Egy újabb emlékezetes Oscar-gála

Az Oscar-díj-átadás minden évben tartogat meglepetéseket, vagy olyan momentumokat, amelyekről emlékezetes marad. Az idén főleg három film tarolt: a 12 év rabszolgaság, a Gravitáció és a Mielőtt meghaltam című. Az emlékezetes pillanatok pedig a következők voltak:

– Jennifer Lawrence tavalyi botladozása után – amikor az Oscar-díjáért iparkodott a lépcsőn – ismét elesett a vörös szőnyegen, habár ezúttal testhezállóbb ruhában jelent meg. Egyes vicces megjegyzések szerint, legjobb lesz, ha jövőre otthonkában jelenik meg.

– A szerepéért alaposan lefogyó Matthew McConaughey – a Mielőtt meghaltam, nyolcvanas években játszódó AIDS-drámában nyújtott alakításáért – először kapta meg az Oscar-díjat, és először is jelölték.

– Akárcsak Jared Letót, aki most már Oscar-díjas színésznek mondhatja magát, míg az elmúlt időszakban együttesével, a Thirty Seconds To Marsszal csaknem minden jelentősebb zenei díjat megnyertek.

– Leonardo Di Caprio ezúttal is lecsúszott az Oscar-díjról, holott már jócskán esélyesnek tartották.

– A Gravitáció révén a legjobb rendezőnek választott mexikói Alfonso Cuarón történelmet írva lett a kategória első latin-amerikai díjazottja.

– A 12 év rabszolgaság lett az első legjobbnak választott film, amelyet fekete bőrű rendező jegyez.

– Brad Pitt színészként még nem nyert Oscar-díjat, de a 12 év rabszolgaság révén korábbi négy jelölése után producerként vehette át a szobrocskát.

– Az Aviátor után második Oscar-díját

A legjobb szereplők

nyerte Cate Blanchett, akit a Woody Allen Blue Jasmine című filmjében nyújtott alakításáért jutalmaztak.

– A kenyai Lupita Nyong'o, az első fekete bőrű afrikai színésznőként nyerte el az Oscart.

– A legjobb idegen nyelvű film Paolo Sorrentino A nagy szépség című alkotása lett. Olasz film 1998 óta nem győzött ebben a kategóriában, akkor Az élet szép alkotói vihették haza az Oscart.

– A legjobb dokumentumfilmként a 20 Feet from Stardom, a legjobb rövid dokumentumfilmként pedig a The Lady in Number 6: Music Saved My Life című alkotást jutalmazták Oscarral. Utóbbi 110 éves hőse, a világ minden bizonnyal legidősebb holokauszt-túlélője, Alice Herz-Sommer a napokban hunyt el.

– A legjobb egész estés animáció a Jégvarázs lett, a film meghozta az első Oscar-díjat e kategóriában a Disney animációs stúdióknak.

A díjazottak

A legjobb film

12 év rabszolgaság (12 Years a Slave)

Legjobb férfi főszereplő

Matthew McConaughey (Mielőtt meghaltam)

Legjobb női főszereplő

Cate Blanchett (Blue Jasmine)

Legjobb férfi mellékszereplő

Jared Leto (Mielőtt meghaltam)

Legjobb női mellékszereplő

Lupita Nyong'o (12 év rabszolgaság)

Legjobb rendező

Alfonso Cuarón (Gravitáció)

Legjobb idegen nyelvű film

A nagy szépség (Olaszország)

Legjobb animációs film

Jégvarázs (Frozen)

Legjobb látvány

A nagy Gatsby

Legjobb jelmez

A nagy Gatsby

Legjobb maszk

Mielőtt meghaltam

Legjobb zene

Gravitáció (Steven Price)

Legjobb betétdal

Kristen Anderson-Lopez, Robert Lopez:

Let It Go (Jégvarázs)

Legjobb vizuális effektek

Gravitáció

Legjobb animációs rövidfilm

Mr. Hublot

Steve McQueen és Brad Pitt

Jégvarázs

Rajongói továbbra is aggódnak

Miley Cyrus rajongói továbbra is aggódnak az énekesnőért, aki egyre inkább azt a benyomást kelti, hogy nem igazán leli meg lelki nyugalmát. Nagyon úgy tűnik, komoly lelki problémákkal küzd, a botrányai is erre engednek következtetni, és a látványlag vidám megnyilvánulásai is valószínűleg csak palástolni próbálja azt, hogy valami nagyon nincs rendben. Ezt bizonyítja az is, hogy legutóbbi koncertjén, a Wrecking ball éneklése közben (amit állítólag exéhez, Liam Hemsworth-höz írt) sírva fakadt, és nem tudta rendesen folytatni a dalt.

Új illat a fiúcsapattól

Mára már megszokhattuk, hogy népszerű előadók vagy együttesek illatkollektiókat dobnak piacra. Nincs ez másként a One Directionnal sem. Korábbi parfümjük hatalmas sikernek örvend, az Our Momentre várólisták is készültek, a rajongók pedig folyamatosan érdeklődnek az utánpótlás iránt. A nagy keresletre ráharapott az 1D, így egy kis újratervezés után érkezik a megújított illat, amely That Moment néven kerül a boltok polcaira. Harry szerint spéci termékről lesz szó, amelyről azt remélik, hogy ugyanolyan kelendő lesz, mint az előző kiadás.

Közben a One Direction tagjai arról is szóltak, hogy habár szívesen tartják a kapcsolatot a rajongóikkal a közösségi internetes felületeken, mégis nyugtalanító, hogy egyesek egész nap az interneten lógnak. Az együttestagok ezért arra biztatják a fiatalokat, hogy inkább éljék az életüket, szórakozzonak, és érezzék jól magukat.

A Queen még mindig tarol

Habár Freddy Mercury halála óta a Queen nem működhet teljes gőzzel, továbbra is az egyik legnépszerűbb együttesnek számít. Ezt mi sem bizonyítja jobban, minthogy az Egyesült Királyság történetének legnagyobb példányszámban elkelt nagylemezét jegyzik. A Queen 1981-es Greatest Hits albuma ugyanis február elején elérte a hatmillió határt. Brian May gitáros és Roger Taylor dobos nem győznek hálálkodni hűségük közönségüknek a sikerért, mint mondják, nagy megtiszteltetés és számukra. A Queen második slágerválogatása egyébként 1991-ben jelent meg, és a lista tizedik helyén áll.

A lista második fokán az ABBA 1992-es Gold: Greatest Hits című gyűjteménye található, amely tavaly előzte meg a The Beatles harmadik helyre szoruló 1967-es Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band című albumát. A negyedik helyen Adele 2011-es nagylemeze, a 21, az ötödiken az Oasis 1995-ös albuma, a (What's the Story) Morning Glory, a hatodikon Michael Jackson 1982-es lemeze, a Thriller, a hetedik a Pink Floyd 1973-as nagylemeze, a The Dark Side of the Moon, a nyolcadikon a Dire Straits 1985-ös albuma, a Brothers in Arms, a kilencediken pedig egy újabb Michael Jackson-album áll, az 1987-es Bad.

Újabb iskolát nyitott

Shakira hazájába, Kolumbiába utazott, hogy felavassa a hatodik iskolát, amelyet nonprofit szervezete alapított. Az iskola és közösségi ház így ezerhétszáz rászoruló gyermek számára nyújt oktatást, a napközitől a középiskoláig. Shakira az esemény kapcsán azt nyilatkozta, hogy szíven viseli a rossz sorban élő gyermekek sorsát, és nagyon fontosnak tartja, hogy az oktatás mindenki számára elérhető legyen. Az énekesnő 1997-ben hozta létre alapítványát, amit slágeralbuma után Pies Descalzónak nevezett el. 2003-ban táplálkozási programot indított a lakóhelyüket elhagyni kényszerült és peremhelyzetű gyermekek részére, a következő évben pedig megépíttette első iskoláját és közösségi házat Chocóban, Kolumbia egyik legszegényebb államában. Mára diákok száza járták ki az iskolát a Pies Descalzónak köszönhetően, és sokan főiskolán tanulnak tovább. Shakira legújabb, önmagáról elnevezett albuma e hó végén jelenik meg, emellett mentorként is tovább dagozik az amerikai Voice-ban.

Négyszeresére nőtt az ismert bolygók száma

A Kepler űrteleszkóp adatai alapján 715 bolygó felfedezését jelentette be a NASA. A bejelentésig összesen 246 Naprendszeren kívüli bolygó létezéséről tudtunk biztosan.

Soha ilyen nagyszámú bolygó felfedezéséről nem számoltak még be egyszerre. Az újonnan megerősített, összesen 305 csillag körül keringő bolygók közül négy az úgynevezett lakható zónában található, vagyis

esetleg alkalmas arra, hogy folyékony víz és élet legyen rajta. Mind a négy bolygó mérete körülbelül 2,5-szer nagyobb a Földénél.

A Kepler űrteleszkópot 2009-ben bocsátotta fel a NASA azzal a céllal, hogy viszonylag kis méretű és tömegű, Naprendszeren kívüli bolygókat (exobolygókat) keressen, köztük olyanokat, amelyek a Földhöz hasonlóak.

A Kepler által most felfedezett bolygók 95 százalékának kisebb az átmérője, mint a

A Kepler-62f exobolygó

Neptunuszé, amely négyszer akkora, mint a Föld. Az újonnan felfedezett bolygók mind egyike olyan rendszerben kering, amelyben több bolygó is van.

Videojáték-ajánló

Itt a Titanfall

A bejelentések szerint ma jelenik meg a sokak által nagyon várt Titanfall videojáték, melyben birtokba vehetjük az óriási robotokat, amikkel legyőzhetjük a föld ellenségeit. A Titanfall játékban egy új generációs multiplayer élményben lehet részünk, hiszen a játékot teljes mértékben a többjátékos szórakozásra fejlesztették ki. Intenzív küzdelemnek lehetnek részesei a Titanfall játékosai, akik egy hatalmas robot fülkéjébe szállva vehetik fel a küzdelmet a földet leigázni szándékozó félelmetes szörnyekkel. A játék különlegességét az adja, hogy a játékosok szinte a pillanatok tört része alatt változtathatnak taktikát a harci szituációnak megfelelően.

A játék egy izgalmas és magával ragadó univerzumba kalauzolja játékosait, akik egy hihetetlenül intenzív és kemény harcban vehetnek részt. A természet és a gépek harca különleges grafikával és újszerű megoldásokkal szórakoztatja a játékosokat. A magával ragadó történetben a harc és a hősies pillanatok egybeforrnak, és ez teszi annyira szórakoztatóvá – írják azok, akik már kipróbálták.

Jövőre már moduláris telefonok is lesznek

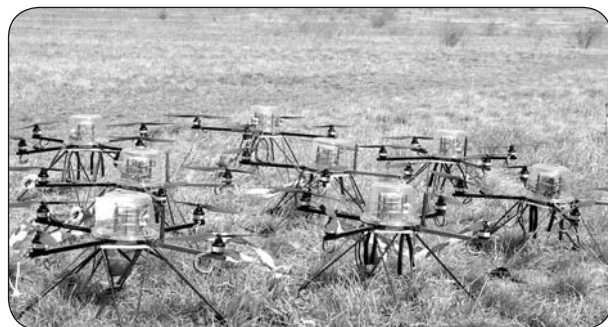
A Google már 2015-től áruba bocsátaná a moduláris telefonokat, körülbelül 50 dolláros áron. A cég olyan telefonokat tervez piacra dobni, amelyek a Legohoz hasonlóan bővíthetők, módosíthatók, hozzáépíthetők. A telefonoknak lesz majd egy gerince, ehhez kapcsolódnak majd a modulok. A gerinc három méretű lesz: mini, medium és jumbo. A kapcsolódó modulokat a fejlesztők adhatják el.

Madárrajként röpködnek a magyar drónok

A budapesti Eötvös Lóránd Tudományegyetem (ELTE a rövidítése) kutatói a madarakhoz hasonlóan emberi beavatkozás nélkül repülni képes drónokat fejlesztettek ki. A drónokat Vicsek Tamás, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Biológiai Fizikai Tanszékének professzora és munkatársai fejlesztették ki. Ezek a világon az első olyan miniatűr robotrepülő, amelyek képesek önállóan, emberi távirányítás nélküli alakzatban repülni szabadterén. Hasonló drónok még nem készültek a világon.

A kvadrokopterek GPS-vevők segítségével tájékozódnak, egymás helyzetét pedig rádiós kapcsolaton osztják meg egymással. Erre azért van szükség, hogy a drónok ne ütközzenek egymásnak a bonyolult manőverek végrehajtása közben sem. Mindegyik robotrepülő saját maga számítja ki repülési újtját. A magyar drónok ugyanolyan szabadon manővereznek, mint egy madárraj, és a szabadban is tudnak repülni. Vicsek szerint a drónok még arra is képesek, hogy egy falban lévő résen átrepüljenek: ilyen esetben sem ütköznek egymásnak, hanem szépen kivárik a sorukat. A madárrajhoz vezérléséhez az eltérő fejlesztők egy 1986-ban kifejlesztett amerikai programot használtak, amely három egyszerű szabály – igazodás, vonzás és taszítás – alkalmazásával szimulálták madarak repülését virtuális térben.

A professzor szerint a legnagyobb kihívás a GPS-rendszerbe érkező, a pontosságot rontó zaj leküzdése volt, de nehéz volt megoldani azt is, hogy a drónok kellő gyorsasággal végezzék el ezek feldolgozását. Ha a feldolgozást valami késlelteti, a drónok könnyen egymásnak ütközhetnek. A fejlesztés következő lépésében kamerákkal tervezik felszerelni a drónokat, hogy vizuálisan is érzékelhessék elhelyezkedésüket.

Egy budapesti egyetemen kifejlesztett drónok

Történt egyszer, hogy a Kolmorden erdőben egy bányatulajdonos el akarta tétetni láb alól Csahos nevű vadászkutyáját. Megmondta az erdésznek, hogy lője le a kutyát, mivel nem lehet leszoktatni a tyúk- és birkavadászátról.

Az erdész hát pórásra fűzte Csahost, hogy elvigye az erdő mélyére, arra a helyre, ahol a kivénült vagy más okból használhatatlan kutyákat le szokták lőni. Nem volt rossz ember, de ezúttal szívesen vállalta a megbízást, mert tudta, hogy Csahos nemcsak tyúkot és birkát hajszol, de megfogja a fiatal nyulat és fajdkast is.

Kis fekete kutya volt Csahos, mellén és elülső lábain sárga foltokkal. Pontosan tudta, mi vár rá, mert értett az emberek nyelvén. De a világeért el nem árulta, hogy fél, és ahelyett, hogy fülét-farkát eleresztené, vígan ugrándozott az erdész mellett.

A régi bánya környékén jártak, az erdő egy elhagyatott részén, amelyet az emberek – miéért, miért nem? – meghagytak vadonnak. A fák és bokrok úgy nőttek itt, ahogy akartak, senki se nyeste, senki se vágta őket. Az ilyen járatlan sűrűség persze kedves tanyája a kis- és nagyvadaknak. „Csendeserdő”-nek hívták, és híres volt az állatok között szerte az országban, mint nagyszerű búvó- és menedékhely.

A kutya arra gondolt, micsoda ujjongás volna itt a Csenedeserdőben, hogy örülnének az apróvadak és madarak, ha tudnák, hogy őt veszthelyre viszik. És most már csak vigyék is – mit ér az élete, ha nem vadászhat? Búsuljon a ló, annak elég nagy a feje, ő ugyan nem búsul. Vidáman elvakkantotta magát, és farkát égnek állította.

De hirtelen megváltozott a viselkedése. Nyakát előrenyújtotta, mintha vonítani készülné, látszott rajta, hogy olyasmire gondol, ami nagyon kínos neki.

A tegnap esti vétké jutott eszébe. Sikertült egy kis jávorszarvast elzavarnia az anyja mellől, és kiűzni a lápra. Ott hajszolta egyre kijebbe, kijebbe az ingoványra, pedig nem is akarta megfogni, inkább csak élvezte a kis borjú rémületét. Az anyaszarvas jól tudta, hogy ilyenkor tavaszi olvadás után, feneketlen a láb, és az olyan nehéz testű állatot, mint ő, nem bírja meg. De mikor látta, hogy fiacskáját mind messzebb űzik tőle, mégis elszánta magát, és utána ment az ingoványra. Az üldözöt elzavarta, borját maga mellé vette,

Csahos

és a part felé igyekezett. A jávorszarvas minden más állatnál ügyesebben mozog az ilyen süppedéken, és Csahos már azt hitte, sikerül szerencsésen kijutniuk a szárazra. De akkor a nagy szarvas lába alatt egy gyepgöngy hirtelen átbillent, elmerült, és az állat is süllyedni kezdett. Csahos látta, hogy kivergődni nem bír, lehúzza az iszap. No, most aztán megijedt ökelme, jól tudta, hogy ha a szarvastehén elpusztul, az az ő bűne, és ha kiderül, szörnyű verést kap. Szaladt hát onnan, ahogy a lába bírta, hazáig meg se állt.

Erre gondolt most. Vajon mi történt a szarvasokkal? A mocsárba veszték vagy megmenekültek? Mikor ő eljött, még élt mind a kető! Nagyon sajnálta őket, hiszen nem akarta halálukat, és úgy érezte, okvetlenül meg kell tudnia, élnek-e vagy sem. Az erdész éppen akkor elég hanyagol fogta a pórászt. Csahos hirtelen félreugrott, és sikerült elszabadulni. Inalt, ahogy csak bírta, egyenest a lápra. Mire az erdész a puskát szeméhez emelte, már nem volt mire célozni, mert a kutya eltűnt. Mit tehetett? Sietett utána. Már a láb széléről meglátta: egy zombékon állt a koma, és torkaszakadtából ugatott. No – gondolta az erdész –, ez valamit akar. Letette puskáját, és hason kúszott a süppedéken, de még oda se ért egészen, mindent tudott: egy szarvastehén nyújtogatta nyakát az iszappól, és mellette feküdt a borja. A kicsi is élt még, csak halálra volt fáradva. Csahos mellette állt, nyalogatta az irháját, és közben segítségért ugatott.

Az erdész felvette a borjút – vagy ötnapos lehetett –, és szerencsésen kicipelte a szárazra. A kutya boldogan nyalogatta a kezét, és hazamenet, egész úton körülötte ugrált.

A szarvasborjút az istállóba vitte, aztán visszament a lápra másodmagával, hogy a tehenet is kiemeljék az iszappól. Csak mikor ezzel is megvolt, akkor jutott eszébe, hogy hiszen neki még le kell lőnie a kutyát. Újra pórásra fogta, és elindult vele az erdőbe, de hirtelen gondolt egyet, és visszafordult.

Csahos addig nyugodtan ment – de mikor látta, hogy hazaviszik, aggódni kezdett. Azt hitte, mégis kiderült a bűne, és most még alaposan el is verik majd a halála előtt. Márpedig a verésnél rosszabbat nem tudott. Eleresztette fülét-farkát, és az udvaron úgy tett, mintha senkit se ismerne ott.

A bányatulajdonos éppen kint állt a lépcsőn.

– Micsoda kutyát hoz itt? – kérdezte az erdészről. – Hát nem megmondtam, hogy le kell lőni?

Mire az erdész elbeszélte, mi történt, és ezekkel a szavakkal végezte:

– Nyilvánvaló, a kutya tudta, hogy a szarvasok bajban vannak, meg akarta menteni őket. Én nem bánom, csináljon vele uraságod, amit akar, de én ezt a kutyát le nem lövöm, semmi áron.

Csahos nem hitt a fülének. Hát lehetséges, hogy meghagyják az életét?

A bányatulajdonos elismerte, hogy a kutya szépen viselkedett, de nem tudta eldönteni, mit csináljon vele.

– Ha elviszi magához az erdészlakba, és felelősséget vállal érte, hogy ezentúl nem hajszolja a tyúkokat, én nem bánom.

Igy történt, hogy Csahos új gazdát kapott, és a kastélyból az erdészlakba költözött.

Selma Lagerlöf

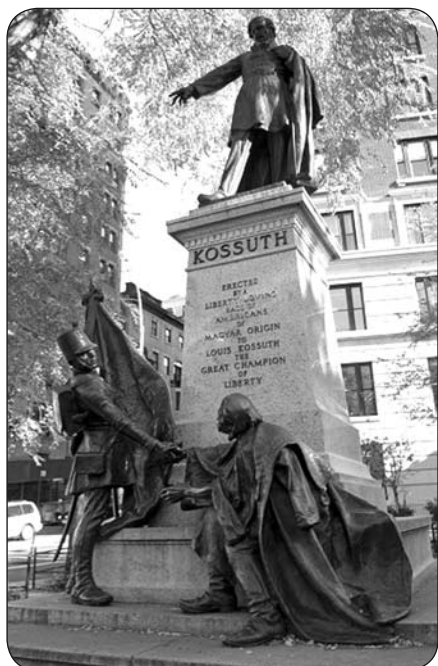
Kossuth-emlékhelyek Észak-Amerikában

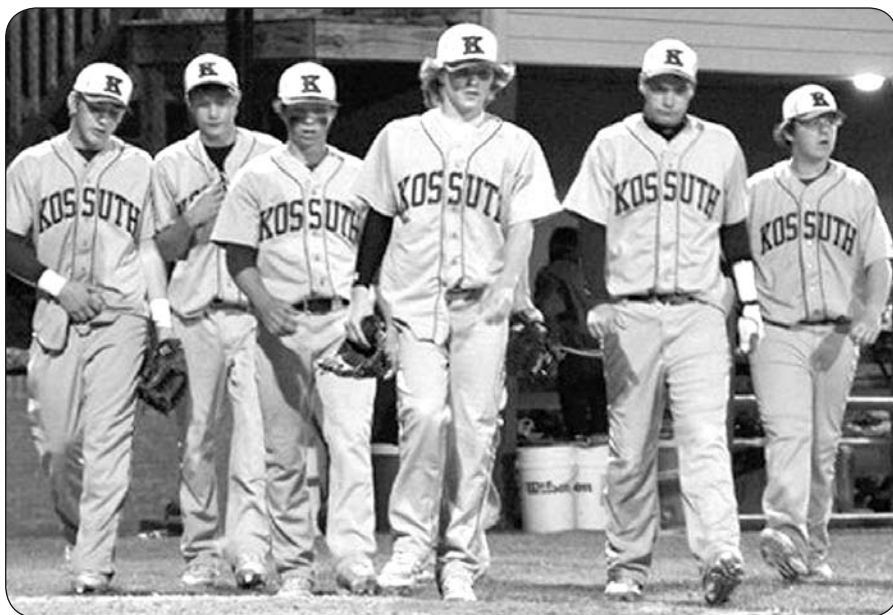
Kossuth a forradalom napjaiban

Szinte nincs település Vajdaságban, melyben ne lenne Kossuth Lajos utca, akárcsak Petőfi Sándor utca. Ők voltak az 1848–49-es forradalom vezéralakjai. Petőfit versei éltetik tovább, noha 1848 őszén nyoma veszett Segesvár környékén, amikor a forradalmároknak végső vereséget mértek az osztrák-országi csapatok. Kossuth viszont elmene-kült az országból, így mentette meg az életét. Többek között az Egyesült Államokban talált menedékre, majd idősebben az olaszországi Turinban halt meg, épp 120 évvel ezelőtt, 1894-ben.

Kossuth ma is irigylésre méltó utat tett meg Észak-Amerikában, ahol városról városra járva a magyar szabadság jelképeként ünnepelték, és az 1848/49-es szabad magyar kormány (akkor már megbukott) miniszterelnökének kijáró tiszteletadással fogadták. Észak-Amerikai útjának több város is emléket állított, utcák,

Kossuth-szobor New York Manhattan városrészében, a Riverside Drive és a 113. utca sarkán

Mississippi államban Kossuth village (falu) is létezik. A Kossuth utcán kívül a helyi általános és középiskola is Kossuth nevét viseli, jól tükrözi ezt a basebalcsapatuk mezén díszelő felirat (Lám-lám, még helyesírási hiba sincs benne!)

terek viselik a nevét, szobrokat, emléktáblákat, domborműveket avattak fel útja nyomán, intézményeket, egyesületi és kulturális központokat neveztek el róla. Ezekenkívül négy amerikai államban is találkozhatunk Kossuth nevű településsel, többek közt Mississippi államban. A település Alcorn megyében található, hivatalos várossá nyilvánításának éve 1840, eredeti nevén Új Remény (New Hope), de 12 évvel később, 1852-ben megváltoztatták Kossuth village-re. A város elnevezése és Kossuth utcáján kívül a helyi általános és középiskola is Kossuth nevét viseli, jól tükrözi ezt a basebalcsapatuk mezén szürke alapon feltüntetett bordó felirat is.

Az Amerikai Egyesült Államokban, Iowa államban található Kossuth megye. Szobra is áll a megye székhelyén, Algonában, a megyegyűlés épülete előtt.

Trentonban, New Jersey-ben, a városházán található emléktáblát a város magyar származású polgárai helyezték el, Kossuth Lajos trentoni látogatásának 100. évfordulója alkalmából, 1952-ben.

Mindezeket többnyire amerikai és kanadai magyarok kezdeményezték, ám Kossuth általános ismertségéből és elismertségéből fakadóan amerikaiak és kanadaiak is lelkesedéssel támogatták. Népszerűségét növelte, hogy jó megjelenésű és kiváló hangú ember volt, akinek szónoki képessége már fiatal korában megmutatkozott, és a forradalom leverése után sem tűnt el.

New York neves Manhattan részében is található Kossuth Lajos szobor! Méghozzá csodaszép (lásd a képen)!

A szobrot 1928. március 15-én, 25 ezres tömeg előtt avatták fel, amelyet Horvai János (1873–1944) tervezett és alkotott. A szobrot amerikai magyarok adományából készítették el. A szobor avatása azonban nem volt vitáktól mentes. Az avatásra érkezett 520 magyar tisztviselőt tüntetés fogadta, amellyel a Horthy-kormányzat konzervatív politikája ellen tiltakoztak. Az eredeti emlékműhöz tartozott egy Kossuth életének főbb állomásait bemutató bronzszobor csoport is, melyet később Horvai egy templom részére adott át. A Kossuth-szobor egy a tucatnyi közül, amelyek a Riverside parkját díszítik és állítanak emléket a magyar hazafinak és hősnak. Az emlékművön a következő szöveg olvasható: Kossuth. Erected by a liberty loving race of Americans of Magyar origin to Louis Kossuth the Great Champion of Liberty.

Meghallgathatód Kossuth hangját

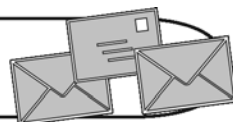
Az Országos Széchényi Könyvtár Zeneműtára őrzi azt a két fonográfhangot, melyekre Kossuth Lajosnak az aradi vértanúk emlékműve felavatására szánt ünnepi beszédét rögzítették. A történelmi hangfelvételt két pesti vállalkozó, Felner Károly és Barna Tivadar készítette 1890. szeptember 20-án Torinóban. A keresőbe csak a következőket kell beírnod: <http://mek.oszk.hu/kiallitas/kossuthhangja/html/nyito.htm>

Ültessünk egymillió fát!

Hasznos és szép volt a szabadkai J. J. Zmaj iskola 3. c osztályának legutóbbi megmozdulása, amikor az osztály 13 tanulója részt vett a Közép-Kelet-Európai Környezetvédelmi és Civilizációs Játékokon. A rendezvény keretében először is egy nagy tablót készítették, melynek témája a környezetbarát háztartás volt. A szülők ebben nagyon sokat segítettek. A munka során a tanulók behatóbban megismerték, hogyan hat életünkre az éghajlatváltozás, hogyan lesz

MIZUJS?

környezetbarát az életünk, mi fán terem az alkalmazkodó építészet stb. Mindazt, amit a munka során megtanultak, előadás keretében mutatták be. A tablókészítés mellett versekben, fogalmazásokban foglalták össze azt, ami számukra fontos, és amit a tudatos életmód és környezetünk megóvása szempontjából mindannyiunknak illik tudni. Az osztály óvodákban, középiskolákban, könyvtárakban és a szabadkai Népkörben mutatta be előadását. A bemutatkozás során igyekeztek minél több embert meggyőzni, hogy adományával csatlakozzon ahhoz a világméretű akcióhoz, melynek célja egymillió fa ültetése – tudtuk meg Saláta Ugrai Krisztina tanítónőtől.

Szeresd a fát!

A tanév elején osztályunk benevezett a SzékelyKapuk – ZöldKapuk elnevezésű Közép-Kelet Európai Környezetvédelmi és Civilizációs Játékokra. A verseny első fordulójában betlehemes játékot gyakoroltunk be, amit aztán több helyszínen is előadtunk. A második fordulóban környezetvédelmi akcióba kezdtünk, és a témával kapcsolatos plakátokat készítettünk.

A plakátok témája a fa és a légkör, valamint a fa és a talajvíz minőségének kölcsönhatása, a globális felmelegedés és a fa kapcsolata, a biológiai sokszínűség és az élő fa ajándékai. Az utolsó plakáton egy felhívás olvasható: Ültessünk sok fát!

A plakátokat több helyen is kiállítottuk. Az első kiállítás az iskolában volt, ahol a megnyitónépszerűség keretein belül elmondtuk a többieknek, hogy mit ábrázolnak a plakátok. Ezután kiállításunkat elvittük az óvodába, és az óvodásoknak is elmagyaráztuk, hogy mik vannak a képeken. Nagyon érdekes volt, mert vigyázni kellett arra, hogy milyen szavakat használunk, mivel az óvodások még nem értik meg a bonyolultabb kifejezéseket. Úgy tűnt, tetszett nekik a kiállítás.

A kiállításról naplót készítünk, melyet beküldünk a versenyprogram szervezőinek. Reméljük, értékelni fogják igyekezetünket.

A magyarcsernyei Petőfi Sándor iskola 7. osztálya

A kiállítás megnyitónépszerűsége az iskolában

Gyerekenyelven az állatokról

Az állatkertben a gyerkőcök a következő apróhirdetéseket és találos kérdéseket szerkesztették:

- Csúszómászó társaimmal levedlett bőrt keresünk.
- Gyors lábú társaimnak 200 m-es futóversenyt tartok. Megjelenés sárga alpú, fekete pöttyös mezben.
- A falkába királynőt keresünk.
- Alvótársat keresek téliére.
- Hosszú nyakú sorstársaimnak nyakrövidítést ajánlok!
- Elvesztettem zöld színű, pikkelyes kabátomat. A becsületes megtalálónak értékes tojást adok. Jelige: Nem marlak meg!
- Trombitaórákat adok kizárólag nagy testű barátaimnak. Ár megegyezés szerint.
- Úszóiskolát tartok a hét bármely napján. Kötelező az uszonyok viselése. Jelige: Ebédre halat eszünk.
- Ásom a földet, vak is vagyok, hotelt azért nem nyitok. Mi az?
- Előre-hátra röpködök, mindenkinél gyorsabb vagyok. Mi az?
- Szép is vagyok, kecses is, virágról virágra szállok. Mi az?
- Nagy vagyok, súlyos vagyok, és társat keresek.
- Fáradt vagyok és szomjas. A sivatagban kevés a víz. Aki talál, jelentse. Kézpénzzel fizetek.
- Hason csúszok. Ne gyere közelebb, mert marok! Ki vagyok?
- Nagy természetemmel mindenkit megijesztek, csikjaim vannak, ki vagyok?
- Ha éhes vagyok, bömbölök, állatok királyának becéznek. Tudod ki vagyok?

A szabadkai J. J. Zmaj iskola 4. c osztálya

TESZT ✓

Mennyit árulsz el magadról a Facebookon?

A facebookozó élete nyitott könyvvé válhat, ha nem gondoskodik a megfelelő védelemről. Ezért érdemes odafigyelni a beállításokra. Vajon te a védett kategóriába tartozol?

1. Tudad-e, hogy a Facebookon eldöntheted, mennyit osztasz meg magadból a világgal?

- a) Sosem hallottam még róla.
- b) Igen, hallottam már erről, de nem tudom, hol kell beállítani.
- c) Igen, hallottam már róla, de csak pár funkciót ismerek.

2. Amikor valamit megosztasz magadról, meghatározod és beállítod-e, hogy kik láthatják?

- a) Soha, nekem nincs takargatnivalóm!
- b) Persze, beállítom, hogy csak az ismerőseim láthassák.
- c) Külön csoportot hoztam létre azoknak, akikkel mindent megosztok, és akikkel semmit

3. Ha valaki megnyitja a Facebook profilod, mit lát?

- a) Mindent, hiszen erről szól a Facebook.
- b) A képeimet csak az ismerőseim nézhetik meg, de az idővonalamat bárki láthatja.
- c) Szinte semmit, ha nem ismerősöm, de az ismerőseimen belül is korlátoztam, hogy ki mit nézhet meg.

4. Mi történik, ha valaki bejelöl egy képen, vagy említ a posztjában?

- a) Bárki megnézheti, engem nem zavar.
- b) Csak az ismerőseim látják.
- c) Külön jóvá kell hagynom, hogy kikerüljön az idővonalamra a bejelölés.

5. Milyen szintű védelmet állítottál be a levelezésnek?

- a) Be lehet állítani védelmi szintet?
- b) Alapbeállításon hagytam.
- c) Magas szinten védem a leveleimet.

Értékelés

Ha legtöbb az a válasz:

Nagy veszélynek vagy kitéve. A profilodra kattintva bárki, bármilyen információt megtudhat rólad, és csak a szerencsén múlik, ha ezzel eddig senki sem élt vissza. Tájékoztadj az adatvédelmi lehetőségekről, és szűrd meg, kivel mit osztasz meg!

Ha legtöbb a b válasz:

Jó úton haladsz! Érdemes egy kicsit tudatosabban kezelni a Facebook profilodat, és beállítani azt is, hogy a szűk baráti köröddel vagy távolabbi ismerőseiddel osztasz meg valamit. Gondolkozd el azon is, hogy mennyire nyilvános az idővonalad a nagyvilág felé. Ha rászánsz egy órát a frissítésekre, még védettebb lesz a profilod.

Ha legtöbb a c válasz:

Gratulálunk, te aztán tudatosan szabályozod, hogy ki mikor mit láthat az életedből a közösségi médiában. A továbbiakban is folyamatosan informálódj az új lehetőségekről. Nálad gyakorlatilag alig van esélye annak, hogy olyan információ jusson illetéktelenekhez, amit egyáltalán nem szeretnél, ha kitudódna.

Horoszkóp

Kos

Az elszalasztott lehetőségek már sosem fognak visszatérni, ezért kár is rágódnod rajtuk. Inkább azon törd a fejed, milyen újjabb dolgokban bizonyíthatnál.

Bika

A héten sok mindenhez kell majd alkalmazkodnod, még akkor is, ha az új helyzet egyáltalán nem tetszik. De ez az élet: sajnos nem alakulhat minden úgy, ahogyan te szeretnéd.

Ikrek

Eljött az ideje, hogy belásd, a kifogásokkal nem juthatsz előbbre. Tegyel meg mindent annak érdekében, hogy jobban tudj koncentrálni, és ne halogasd a munkát!

Rák

Semmiképp se vállalj a héten pluszfeladatokat, most kivételesen csak annyit tanulj, amennyit feltétlenül kell. Muszáj stresszmentesítened az életed, pihenj többet!

Oroszlán

Bár nagyon sokat tanulsz a héten, az eredményeid nem teljesen tükrözik az erőfeszítéseidet. Ne ess kétségbe, később meg megtérl a munkád.

Szűz

Sok segítségre lesz szükséged a héten, de készülj fel, hogy ezeket később viszonznod is kell. Kapok, de adok is – minden kapcsolatnak ez az alapja.

Mérleg

Jó mélyre ástad magad a viselkedéseddel az elmúlt hetekben, ezért ne lepődj meg, ha a haverok nem szívesen segítenek neked. Tanulj a hibáidból, hogy később ne kerülj hasonló helyzetbe.

Skorpió

Nagy hangsúly összpontosul a közösségre. Ideje felszámolnod egy-két nézeteltérést, és inkább egyesült erővel dolgoznod a csapat és saját érdekeidért.

Nyilas

Legyél a héten egy kicsit takarékosabb. Mert az utóbbi időben jóval többet költöttél, mint amennyit kellett volna. Ha így folytatod, hamarosan teljesen le fogsz égni.

Bak

Kezdj végre valamit magaddal, mert a folyamatos punnyadásnak te iszod majd meg a levét. Jön a jó idő – emeld fel a hátsódat, és húzás kifelé!

Vízöntő

Kínos helyzetbe kerülhetsz, de meg kell végre tanulnod kezelni az ilyen szituációkat. Igen, leégtél, de ez még nem jelenti a világ végét – még akkor sem, ha most úgy érzed.

Halak

Minél jobban lekötöd magad, annál jobb! Ha túl sokat mérlázol, feltöltődés helyett csak még távolabbra jutsz az aktuális, megoldandó problémáktól.

„Kedves Bizalmas sorok!

Nyolcadikos lány vagyok, és boldogtalan a volt fiúm miatt. Kérlek, segíts, ha tudsz! Még mindig szeretem. Egy hónapig jártunk, de időközben elhidegültünk egymástól, és szakítottunk. Az a gondom, hogy nem tudom elfelejteni, bármennyire is igyekszem. Továbbra is SMS-zünk meg facebookozunk, ezért feltételezem, hogy nem közömbös irántam, talán még mindig szeret. Viszont, amikor szemtől szembe találkozunk, nem köszön, és elfordítja a fejét is. Mit tegyek, mert a helyzet tarthatatlan számomra!

Szívügy”

Válasz:

Kedves Boldogtalan!

Igazad van. Nyugodtan leszögezhetem, hogy szívügyről meg egy jó adag illetudásról is szó van a kapcsolatotokban, annak ellenére, hogy nem világítottál rá a szakításotok körülményeire, pl. hogy ki, kivel szakított. Azt azért tudnod kell, hogy nagyon sok tényező közrejátszhat a viselkedésében. Ha te voltál a kezdeményező, a fiú kettős viselkedése érthető is. Ha még a fiú barátai is benne vannak a játékban, ismerve a serdülőket, számítani kell a piszkálódásaikra is, ha kiderül, hogy továbbra is ragaszkodik hozzád. Mivel nem ismerjük teljes mértékben a helyzetet és a szereplőket, azt is feltételezhetjük, hogy azóta már mindent megbánt, de nem tudja, hogyan közölje veled. Az is megtörténhet, hogy szeret veled beszélgetni, üzenetezni, de barátként. Hogy világossá váljanak a dolgok, főleg időre és türelemre van szükség. Tudnod kell azt is, hogy valós válaszokat SMS-ekben és a Facebookon nem fogsz kapni, ehhez négy szemközti, őszinte beszélgetésre van szükség. Ekkor ugyanis látjátok a másikat, halljátok a hangját, megélik a változásokat, amik a másikon és a másokban végbemennek (arcminika, testtartás, szemkontaktus, tekintet stb.). Ezért szedd össze a bátorságodat, és SMS-ben hívd meg egy őszinte „beszélgetős” találkozóra. Ennek feltétlenül négy szemközti kell történnie, nyugodt körülmények között, zavartalanul. Itt és ekkor próbálj választ kapni a kérdéseidre, dilemmáidra. Pl., miért nem köszön, amikor találkoztok, viszont az üzeneteidre rendszeresen válaszol. Magyarázatot kérhetsz az egész viselkedésére. A továbbiak ettől a beszélgetéstől függenek. Bárhogy végződik is, te mindenféleképpen nyertes vagy. Akkor is, ha újra összejöttök, és akkor is, ha tisztán látod, hogy rá a szerelemben már többé nem számíthatsz. Amikor találkoztok, mindenféleképpen vedd elő a legszebb mosolyod, és hangosan köszönj neki. Ekkor majd azt is tisztán fogod látni, hogy mennyire jólnevelt a srác.

„Kedves Bizi!

Az én gondom a barátnőm. Elsős korunk óta a legjobb barátnőm. Most nyolcadikosok vagyunk. Eddig nem voltak titkaink egymás előtt, mindig jól megvoltunk, és az iskolán kívül is sokat lógtunk, még táncrea is együtt jártunk. Egy idő óta azt vettem észre, hogy nem mond el dolgokat, titkolózik, sőt, volt, hogy hazudott is. Azt beszélük, hogy elkezdett lopni, hogy megfogták az önkiben. Igaz, volt, hogy otthon nekem is tüntek el dolgaim, amikor nálam járt. Most nem tudom, mit tegyek. A beszélgetés nem jön számításba, mert már próbálkoztam ezzel, és csúnyán összevesztünk. Mindent tagad, és faképnél hagy. Mit tegyek? Nem szeretném elveszíteni a barátnőmet. Jól jönne egy-két jó tanács.

Tavaszi napsugár”

Válasz:

Kedves Napsugár!

Egy igazán nehéz, összekuszált helyzetbe kerültél. Az életed folyamán alkotott képed egyszerűben összeomlott, és egy olyan valaki áll már előtted, akit nem is nagyon ismersz. Az az igazság, hogy soha senkit

nem tudunk teljes mértékben megismerni, ami részben szerencsés helyzetet jelent, mert könnyebb a lelkiismeretünk, nem felelünk a másik tetteiért. Azért is szerencse, mert képesek vagyunk további lépésekre, hogy felderítsük a másikban az ismeretlent, változtassunk a viselkedésünkön, hozzáállásunkon. Ugyanakkor rossz is, mert nem tudunk rajta segíteni, mert mindenki a saját tetteiért felelős. Bármilyen nehezedre is esik, a ti esetetekben is az őszinte beszélgetés a gyógyír. Csak a beszélgetést kell másként indítani. A vádak helyett, ami védekezésre készíti, mond neki, hogy látod, hogy valami történik veled. Mivel kedveled őt, fontos számodra, segíteni szeretnél neki. Hátha meg szeretné veled osztani a dolgait, vagy segítségre van szüksége. Sőt tanácsot is kérhetsz tőle a saját gondjaiddal kapcsolatosan. Így újraépülhet a megbomlott baráti, bizalmi kapcsolat. Adj neki időt, hogy kinyíljon, és elmondja a problémáját. A serdülőkori lopások háttérben sok minden rejtőzhet, amihez már szakemberek bevonása is szükséges lehet. Ezért ajánljad fel neki, hogy elkíséred az iskola pszichológusához, ahol biztosan tanácsot kaphat.

Ha pedig azt veszed észre, hogy rosszabbodik a helyzet, feltétlenül felnőtt segítségét kell kérned. Fordulj ahhoz a felnőtt személyhez, akiben bizalmad van. Például az osztályfőnöködhez, valamelyik kedves tanárnődhez, az iskola pedagógusához, pszichológusához, a szüleidhez, a barátnőd szüleihez stb. És megjegyzem, jó annak, akinek ilyen gondoskodó barátnője van.

„Kedves Bizi!

Kérlek, segíts! Tízéves vagyok, és 50 kg-ot nyomok. Én úgy érzem, hogy nem eszem sokat, de minden étkezés után meg kell ennem valami édeset, cukorkát, kalács- vagy tortaszületet, csokit. Az iskolaorvos és a szüeim is azt mondják, hogy le kell soványodnom, de nem megy. Nagyon szeretem az édességeket! Amikor a szüeim nem adnak, titokban eszem egy kis csokit a szobámban. Még egy gondom van. Hülyeséget csináltam! Rövidre nyírtam a hajamat, és ronda lettem. Visszaút nincs, ugye? Segíts!

Csoki-Love”

Válasz:

Kedves Csokiimádó!

Először is, tudnod kell, hogy a változáshoz, változtatáshoz egyfajta belső döntésre van szükséged, amit te még nem hoztál meg. Jó lenne, ha vennél egy lapot, és két oszlopban felsorolnád az úgynevezett pró és kontra argumentumaidat. Pró mindaz, ami mellett szól, hogy miért folytatnád az édességek nassolását. A kontra dolgok a nassolás ellen szólnak. Egy másik lapon pedig egyik oszlopban azokat a dolgokat, személyeket vedd számba, amelyek/akik hátráltatnak abban, hogy megváltozz. A másik oszlopba a segítők sora kerüljön, akik támogathatnak a változások útján. Ezenkívül fogyassz kevesebb süteményt, csokit, kekszet, és inkább természetes édességeket nassolj, pl. gyümölcsöt. Ha mégis csokira fáj a fogad, kapj be egy-két kocka magas kakaótartalmú csokit. Az interneten keress egészséges édességeket leíró recepteket, amit utána anyuval, a nagyival közösen el is készíthetsz. És ami nagyon fontos, vezess étkezési naplót. Ebben írd le, hogy reggeltől lefekvésig mit vittél be a szervezetedbe, kiszámolhatod a kalóriabevitelt is. Ami szintén fontos: NEM SZABAD KOPLALNOD! Naponta legalább ötször egyél. A reggelid legyen a leggazdagabb. Nem véletlenül van a mondás: „Reggelizz, mint egy király, ebédeljél, mint egy polgár (herceg), és vacsorázz, mint egy koldus!” És mozogj, mozogj, mozogj! Minden mozgásforma szóba jöhet: torna, tánc, foci, kerékpározás, futás, ugrókötelezés stb. Az eredmény biztosan nem marad el, és te is jobban fogod magad érezni a saját bőrödben.

A szódabikarbóna különleges felhasználási módjai

A sütésen kívül több területen is felhasználható a szódabikarbóna. Ez a természetes termék mérgező hatás nélkül, környezetbarát módon segít az élet számos területén.

1. Csinálj belőle fogkrémet! Mártsd a nedves fogkeféd egy kis szódabikarbónába, és moss vele fogat. Régen fogfehérítésre használták, illetve a lehelet felfrissítésére. Egy kis vízzel, illóolajjal vagy fertőtlenítő hatású teafaolajjal elkeverve kiváló fogpasztát készíthetsz belőle.

2. Használd dezodorként. Simíts egy keveset a hónaljadra, hogy csökkentsd a testszagot.

3. Használd szájvízként. Semlegesíti a száj kellemetlen ízét, szagát. Egy pohár vízbe tegyél egy teáskanálnyi szódabikarbónát, és ezt forgasd meg a szádban, köpd ki, majd öblítsd ki.

4. Használd bőrradírként. Finoman eltávolítja az elhalt hámsejteket. Elkészítéséhez keverj össze három az egyhez arányban szódabikarbónát és vizet, majd ezzel dörzsöld végig körkörös mozdulatokkal a bőrt, aztán öblítsd le.

5. Tartsd a fésűidet és hajkeféidet tisztán. Ahhoz, hogy eltávolítsd a fésűidről a felhalmozódott olajokat, áztasd azokat egy tál meleg vízbe, amelyhez adj egy teáskanálnyi szódabikarbónát. Ezután öblítsd le, és hagyd megszáradni a fésűket, melyek így a fénytelen hajnak is csillogást adnak.

6. Fényesítsd ki az ezüstjeidet. A szódabikarbónát vízzel összekeverve készíts pasztát. Ha átöröszölöd vele az ezüstláncod, karkötőd, gyűrőd egy tiszta ruhával, majd leöblíted és megszárad, nagyon szép világos lesz újra az ékszered.

7. Tedd csillogó fényessé a padlót. Keverj össze fél csésze szódabikarbónát egy vödör meleg vízzel, hogy könnyedén megszabadulj a piszoktól. Töröld fel, majd élvezd az új, csillogó padlód.

8. Készíts egyszerű, kímélő súrolószert. Enyhén nedves szivacsra szórj szódabikarbónát, majd dörzsöld végig vele a kádat, a mosdót és a csempét. Öblítsd le, és töröld szárazra.

9. Légfrissítő. Többé már nem lesz szükséged vegyi anyagokra körülötted, ha desztillált vízhez adsz egy evőkanál szódabikarbónát és pár cseppet a kedvenc illóolajodból.

10. Frissítsd fel a szőnyeget. Szórj szódabikarbónát a szőnyegre, várj 15 percet vagy egy éjszakát, és porszívózd fel a szőnyegből a port.

11. Szagtalanítsd a szemetesvödört. Szórj szódabikarbónát a szemetártoló aljára, hogy távol tartsd a szagokat.

12. Szagtalanítsd a szekrényedet. Egy doboznyi tegyél a ruhásszekrényedbe, hogy felfrissítsd. Adj hozzá néhány csepp levendulaolajt, hogy távol tartsd a molylepkéket.

13. Őrizd a virágok frissességét. Adj egy teáskanálnyi a vázába, hogy hosszabb ideig életben tud tartani a virágodat.

14. Zöltség- és gyümölcsmosásra. Víz alatt tisztítsd meg szódabikarbónával a gyümölcsöket és zöltségeket, hogy eltávolítsd róluk a növényvédő szerek maradványait.

15. Készíts finomabb teát. Tegyél egy csipet szódabikarbónát egy liter frissen főzött teába, hogy megszüntesd a keserű ízt.

Noha divat a szoros farmer, a túl szűk ruha viselése nem mindenkinél néz ki jól, és még az egészséget is veszélyezteti. Íme néhány olyan probléma, amit a túl szoros ruhák viselése okoz.

A túl szűk ruha káros hatásai

Bizsergő comb szindróma

Ez akkor következik be, mikor a túl szoros farmer „elérzésteleníti” a combot, így az a fenékkal együtt zibbadni kezd. Ráadásul, ha egy pár magas sarkú cipővel kombináljuk, az tovább fokozza az idegi nyomást. Divatos maradhatsz, ha szűk farmer helyett leggingset vagy stretch anyagú farmert viselsz.

Hátfájás

Ha a nadrág túl szűk, az háttáji idegrendszert okozhat, hasonlóan a combnál említett módon. Tünete a comb zibbadása és a hát fájdalma.

Gyomorégés

A gyomortáji hasi nyomás hatására a gyomor savtartalma visszaáramlik a nyelőcsőbe. Ilyenkor égő érzést tapasztalhatsz a gyomorban, mellkasban és torokban, va-

lamint savanyú ízt a szájban. Több kisebb mennyiségű étkezéssel és laza ruházzal elkerülhető ennek kockázata.

Hasi fájdalom

A szoros ruházat lassítja az emésztési folyamatot. Amennyiben még étkezés után két-három órával is fáj a gyomrod, azt valószínűleg a túl szoros öv vagy ruha okozta.

Fejfájás, homályos látás

A túl szoros ing vagy ruha viselése csökkenti az agy és fej megfelelő vérellátását. Ilyenkor gyakran tapasztalhatsz fejfájást, homályos látást vagy bizsergő érzést a fejben. Mindez azonban elkerülhető lazább felsőrész viselésével.

Tehát, ha legközelebb kísértést érzel egy kissé szorosabb farmer vagy ruha vásárlására, gondold meg kétszer is! Előfordulhat, hogy a divat miatt az egészségedet teszed kockára! Megéri?

Székelykapuk Orbán Balázs (író, néprajzi gyűjtő) síremlékénél, aki leírta Székelyföld történelmi, régészeti, természetrajzi és népismereti jellegzetességeit

A Magyar Millennium Park Új-Zéland szigetén található, Wellingtonban. A park az egyetlen magyar emlékmű a szigeten, létrehozásának célja mellett, hogy elősegítse az új-zélandi magyarok egymás közötti és anyaországuk iránti kötődésük megerősítését, fontos szimbóluma és emléke a magyarok jelenlétének. Új-Zéland magyarsága nemcsak háláját fejezi ki a befogadó országnak a Millennium Park felállításával, hanem a jövő generációjának ajánlja, mint törvényes magyar örökséget. A park két megpecsételő eleme az Erdélyben faragott és magyar motívumokkal díszített székely kapu, valamint a szabadságot jelképező kopjafa a tér közepén. A Magyar Millennium Park részét képezi Wellington hivatalos turisztikai látványosságokat tartalmazó jegyzékének. A Magyar Millennium Park 2003. augusztus 20-i hivatalos felavatása óta kiemelt jelentőségű nemcsak az új-zélandi magyarok körében, de a turistaként érkező magyarok számára is, különösen a három nagy nemzeti ünnep, március 15-e, augusztus 20-a és október 23-a alkalmával.

A Magyar Millennium Park Új-Zélandon

Új-Zélandról Dél-Amerikába „ugrunk” át, méghozzá a Buenos Aires-i Magyar térre, amit a helyiek Plaza Hungriának neveznek. Napjainkban már nem csupán az argentinai magyarság emlékének szentelt teret foglalja magában, hanem egy, az idő során összenőtt emlékműegyüttest is. A Plaza Hungria ugyanis három fontos elemből tevődik össze: a tér mellett a székely kapuból és a Szent István mellszoborból. A székely mesterek által faragott kaput 2000-ben, a Budapesten tartott Magyarok Világtalálkozóján lehetett megtekinteni, ahonnan 2001-ben jutott el Buenos Airesbe, ez volt az ajándék az Argentínában élő, szépszájú magyar közösségnek. A székely kapu felállítására azonban csak hosszú tárgyalások

Székely kapuk a szélrózsa minden irányában

után volt lehetőség, végül a Buenos Aires-i város háza fogadta el, mint adományt az Argentinai Magyar Intézmények Szövetségétől. 2004. november 27-én avatták fel, az eseményt egy fekete gránitból készült emléktábla örökíti meg magyar és spanyol nyelven. A Szent István mellszobrot 2005. szeptember 3-án avatták fel szintén ünnepélyes keretek között. A téren piros-fehér-zöld színű címtábla hirdeti, hogy a hely 12 000 kilométer távolságra van Magyarországtól.

Plaza Hungria (Magyar tér, székely kapu és Szent István mellszobor)

Dél-Amerikából Kanadába látogatunk, ahol ugyancsak székely kapu jelzi a magyar emlékeket. Az 1956-os forradalom és szabadságharc elől ugyanis Kanadába menekült a Soproni Erdészeti Főiskola nagyszámú tanára és diákja. Valamennyiüket a British Kolumbiai Egyetem fogadta be. Sok év távlatából a soproniak hálás köszönetüket kifejezve egy székely kaput állítottak fel, jelképezve azt a nyitottságot és a szeretetet, amelyet a Kolumbiai Egyetemen kaptak. A British Kolumbiai Egyetem az 1956-os magyar szabadságharc

leverése után lehetővé tette 140 menekült diák tanulmányainak befejezését 1958 és 1961 között. A nyitott kapu a szabadság, a kanadai fába faragott ősi magyar motívumok pedig az eredetünk jelképei.

Székely kaput keresve Ausztráliát sem kerülhetjük meg. Az 1850-es években számos honvédtiszt és honvéd talált menedéket Ausztráliában az 1848–49-es Szabadságharc és Forradalom leverése után. Többen, akik Victoriába kerültek a bendigói aranymezőkön keresték szerencséjüket. Az ausztráliában található emlékmű az első magyar emigrációs csoport emlékére lett felállítva.

A soproniak székely kapuja

Csaknem körbejártuk a világot, de a székely kapuk hazájába még mindig nem fordultunk be. Ez a haza pedig természetesen a mai Románia szívében található Székelyföldön van, ahol még a szegényebb házak bejáratát is gyönyörű kapu, vagyis székely kapu díszíti. Azt mondják, nehezen találhatunk két egyformát, mert díszítésük egyedivé teszi őket. Általában művészi igényteliséggel, bölcs felirattal látják el a házbejáratokat, melyekhez hasonlót csak a belső-ázsiai népeknél találhatunk.

Gyakori feliratok a székely kapukon

A békéjővőnek szállás, a kimenőnek békesség.

Áldás a bemenőnek, üdv a kijövőnek.

Béke a bejövőre, áldás a kimenőre!

Békesség a bemenőknek, egészség a kimenőknek.

Ha e zajló nagyvilágban baj és bánat kerget, jó szándékú szívvel mihozzánk betérhetsz.

Ha jó szándék hoz, e kapun bejöhetsz, különben az úton fel s alá elmehetsz.

Házad lehet bárhol, de hazád csak itt.

Isten hozott. Ha méysz, Isten legyen veled.

Őseidnek szent hitéhez, nemzedetnek gyökeréhez – testvér – ne légy hűtlen soha.

Szíves vendéglátó e kapu gazdája, ki a fáradt utast tárt karokkal várja.

Térj be hozzánk vándor, ha erre visz az utad, ha jó a szándékod, itt szeretet fogad.

Keresztrejtvény

A vasutas kisfia először megy iskolába. Otthon felháborodva panaszkodik:

- Szerintem az egész iskola egy átverés.
- Miért mondom?
- Azért, mert az ajtóra az van kiírva, hogy első osztály...

A befejezést megtudod a rejtvényből.

Vízszintes sorok: 1. A válasz folytatása, 9. Cipézszerzőszám, 10. Róma felgyújtója, 11. Egyetétűiek, 14. Európai nemzet, 16. Nagy vízese, 18. Az áru értéke, 19. Kötőszó, 20. A hajó hátsó része, 21. Hőemelkedés, 22. Kis Emília, 23. Római három, 24. Tiltószó, 25. Cin, 26. Szállít-e? 29. Be volt zárva, 31. Kézpénz, 33. Fordítva a tetejére.

Függőleges sorok: 2. Zadar régi neve, 3. Hegy szerbül, 4. A névtelen iniciáléi, 5. Pozitív ellentéte (ék. h.), 6. Energia (ék. h.), 7. Erkölcsi, 8. A válasz befejező része, 12. Kiválasztá, 13. Katóka, 15. A 3. személyre (ék. h.), 17. Olasz televízió, 27. Dió betűi keverve, 28. Majdnem százsz, 30. Telesport, 32. Pató Pál.

1		2	3		4	5	6	7		
8		9			10					
11	12			13		14			15	
16				17			18			
19				20				21		
22				23						
24			25			26	27		28	
29		30		31	32					33

Betűrejtvények

1
IZS IZS

2
L D
O O

3
T H
É É

4
NA
TA

Skandináv rejtvény (9.)

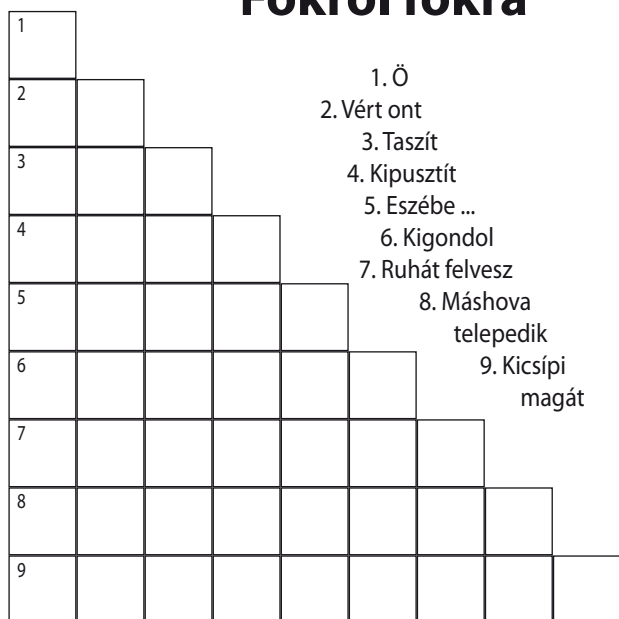
Rejtvényünkben egy híres olasz zeneszerző nevét és egyik operájának címét rejtettük el. Ezt kell megfejtenetek

	DOLOG		KVÍZ		A SPÓRKASSZA		A KÖZÉPKORBAN ELŐJÁRO BÍRÓ VÁTIKÁN	FŐVÁROSA TEHERÁN	KIS KORNÉLIA	
			FORDÍTOTT ÓS		PÉLDÁUL			NŐI NÉV	DÉL	
	GI									KORLÁT NÉLKÜLI KESKENY HÍD
	NEM HÁZAS HASÍTÓ-SZERZŐSZÁM						FORDÍTVA DE		AMERIKAI HÍRÜGY-NÖKSÉG ... DELILLA	
			ÉSZAK		IDEIGLENES KORMÁNYZÓ NÉVELŐ					AUSZTRIA
			HOSSZABBÍT							KERTI VIRÁG
VÉREDÉNY FORDÍTVA RITKÁS ERDŐ		NEM FÖLDI A VÉGÉN BEFED	TÉRKÉPGYŰJTEMÉNY ÜTEM SZERBÜL				KÉN	ÁLD BETŰI		
							TEMPUS	ROMÁNIA		
			TOK IS LEHET BELŐLE		EZ	MELEG GYÓGY-FÜRDŐ Ó. A. T.				
					ÜTNI KEZD					
KISKECSKE			A HELYET FOGLAÓ LEON EGYNEMŰI				RING FELE	ÉSZAKI FŐVÁROS DOKTOR		
ZÉRÓ		A HÉT EGYIK NAPJA FÉL ÓTI!			ANGOL HOSSZ-MÉRTÉK SUGÁR			O. I.		
	EME							PAD KÖZEPE		
					FELÜGYELŐ		EURÓPAI FŐVÁROS			

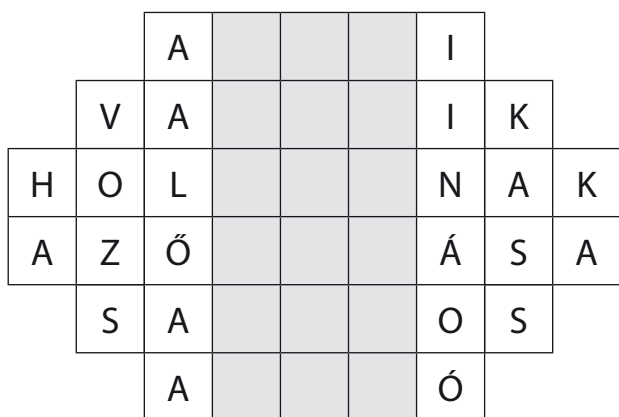
Fokról fokra

1. Ö
2. Vért ont
3. Taszít
4. Kipusztít
5. Eszébe ...
6. Kigondol
7. Ruhát felvesz
8. Máshova telepedik
9. Kicsípi magát

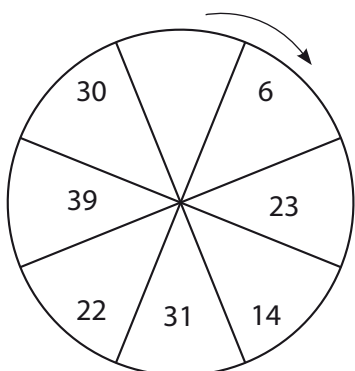
Töltsd ki az ábrát a meghatározások alapján.
Minden szó tartalmazza az előző szó összes betűjét,
és annál mindig egy betűvel többet.

Szóbetoldó

Olyan szót kell találnod, amellyel minden sorban értelmes szavakat alkothatsz.

Körszámtan

Ha logikusan gondolkozol, meg is lesz az eredmény,
azaz a keresett szám.

Kicsi sarok

Se eleje, se vége

1	I	N	T	
2	D	É	B	
3	A	D	L	
4	R	K	Á	
5	O	N	G	
6	G	O	T	
7	O	M	B	

Meghatározások:

1. Szórja
2. Arrébb (ék. f.)
3. Vadon élő patás (ék. h.)
4. Írogat
5. Szakadt ruha
6. Női név
7. Kabáton is találjuk

A két kiemelt oszlopban egy-egy tavaszi virágnévnek kell kialakulnia.

Játék a betűkkel

1. T . R . NT . LV . S . RH.LY

2. T . R . KK . N . ZS.

Egy-egy helységnevet látsz, de hiányzanak a magánhangzók. Próbáld megtalálni őket.

A 8. szám megfejtései

Keresztrejtvény

Kemény legény, február,
hóembered, mit csinál?

Betűrejtvények

1. szalámi, 2. sonka, 3. parádé, 4. kender

Játék a szavakkal

spanyol

6-ból 7

Aranka

Szókihúzó

Katalin

Minirejtvény

Benedek Elek

Rejtvényvirág

1. árvácska, 2. muskátli

A 7. skandináv rejtvény helyes megfejtése

KOPAONIKI SÍPARADICSOM

Könyvjutalmat kap

Lackó Márta, Kisorosz

Az elmúlt héten jövődöbéli történelemtanárukkal ismerkedtek a szabadkai J. J. Zmaj iskola 4. c osztályának tanulói. **Miletić Katalinnak** hívják a tanárnőt, és a Nemanjić-dinasztiáról tartott egy érdekes előadást. Érdeklődéssel hallgattuk.

Színházban jártunk

Kedden színházban voltunk az osztállyal. A Mesélő erdő című történetet néztük meg.

A történet a jóságról, bölcsességről és a szeretetről szól. Egy jószívű szereplő az igaz utat kereste, hogy megtörje az emberekben lévő kapzsiságot és rosszaságot. A boszorkány, aki tudta, hogy az emberekben nincs semmi jó, elrabolta egy nő két kecskéjét. Az asszony elment a két kecskéért, mert nem volt mivel etetnie kilenc gyermekét. A boszorkány először cserében két gyermekét kérte, másodszor az asszony két szemét, harmadszor pedig két gyermeke szemét. Egy jószívű emberben, mikor ezt meglátta és meghallotta, olyan erős volt a szeretet, hogy felajánlotta a saját két szemét. Isten meglátta benne a jóságot, bölcsességet és a szeretetet, így két új szemmel ajándékozta meg.

A történet nagyon tetszett. A fényeffektusokat és a szereplők játékát nagyon élveztem. Nekem az tetszett, amikor a gazdag ember a botjával táncolt, vagy amikor Zalán, aki a fiút alakította, fel akart söprögetni, de a seprű nem engedelmeskedett neki. Az is tetszett, amikor a hordót akarta megmozdítani, de sikertelenül.

A történet nagyon tanulságos volt, egyben vicces is. Szeretném, ha legközelebb is ilyen jó előadásra mennénk!

Sipraga Lúna, 4. c, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

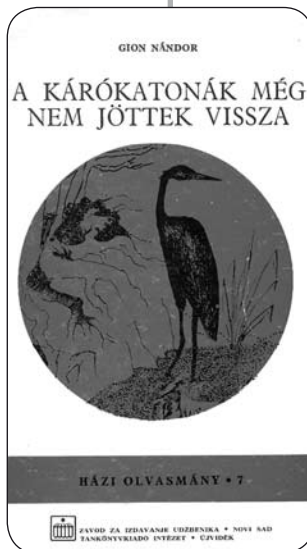
Könyvajánló

Gion Nándor: A kárókatona még nem jötték vissza

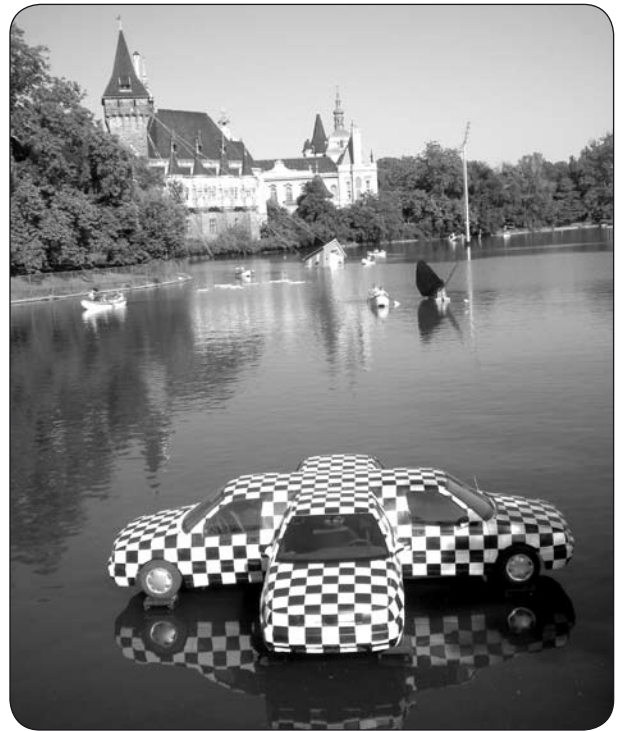
Ez a mű gyerekekről szól, akik szeretnék élvezni az életet. Izgalmas, élményekkel teli regény, és közben szórakoztató. A gyerekek kedvenc időtöltése, hogy vasárnapként elmennek a vágóhídhöz, és annak a falára festenek. Élvezik ezt az időtöltést, de később útjukba áll Aranka nagybácsija, a kocsmáros, aki a firkákat lemosatja velük. Ezért nem szeretik a kocsmáros! Nekem sem volt a kedvenc szereplőm. Sokkal szimpatikusabb Gergián, aki kedves, jószívű, igazságos ember, és mindig szívesen figyeli őket. A gyerekek is nagyon szeretik, még segítenek is neki az építkezésben. A regény kedvenc része számomra, amikor be akarják csapni a kocsmáros. Az a tervük, hogy vasárnap a vágóhídnál nem festenek a falra, hanem különböző formákat vésnék bele. A kocsmáros ezt már nem tudja elviselni.

Mindenkinek ajánlom ezt a könyvet, mert nagyon izgalmas, fordulatos.

Lajkó Csenge, 6. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Nikolics Blanka, a szabadkai J. J. Zmaj iskola negyedikese, első helyezést ért el a wellingtoni (Új-Zéland) Magyar Fészek Hírmondó rajzpályázatán. Egy tolltartót kapott ajándékba az oklevél mellé. Talán mondani sem kell, nagyon megörült.

Mosolyogjunk közösen

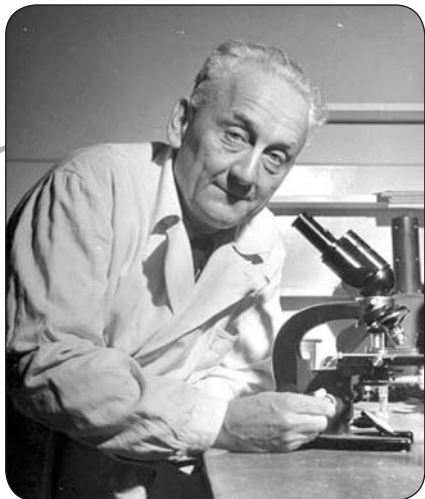
Négy az egyben?

Bizony nehéz kivenni, hogyan is állnak ezek a pepita járgányok, azt is hol állnak, mi célt szolgálnak? Egy bizonyos, ez a sokkerékű nem közlekedik, sem szárazföldön, sem vízben, noha vízre bocsátották a budapesti Városligetben. Télen ugyanezen a tavon műjégpálya fogadja a kikapcsolódni vágyókat. Nyáron a tavon csónakázni is lehet, és hogy ne legyen unalmas, különféle vicces szerkentyűket eresztenek a vízre. Például ezt a négyorrú vagy -farkú járgányt.

Ugyanitt, a Városligetben található a Nagy Cirkusz, a Fővárosi Állat- és Növénykert, és a háttérben látható Vajdahunyad vára, melyet az 1896-os millenniumi ünnepségre építettek, és azóta is rendkívül közkedvelt.

Ha hasonló érdekességre, vagy más, megmosolyogtató jelenésre, jelenetre figyeltek fel, fényképezzétek le, küldjétek be, és mi megjelentetjük. A legmulatságosabb fotóért minden hónapban nyeremény is jár!

Rajta hát, járjunk éberan a világban!

Szent-Györgyi Albert

Ma már szinte minden iskolás gyermek tudja, hogy mi az a C-vitamin. Szent-Györgyi Albert 1928-ban felfedezett egy addig ismeretlen vegyületet a mellékvesében, melyet azután sikeresen a paprikából is kivont. Később ezt nevezték el C-vitaminnak.

Kedvenc vitaminunknak van egy másik neve: aszkorbinsav. Az emberi szervezet képtelen az aszkorbinsav előállítására, így azt táplálékkal kell bevinnünk szerveze-

A C-vitamin, a csodaszer

tünkbe. Amennyiben ez nem történik meg, hiánytünetként vérszegység, inyorvadás, izombántalmak, lassú sebgyógyulás, a fertőzésekkel szembeni fogékonyság és gyulladások kialakulása figyelhető meg.

Mire jó a C-vitamin?

Az aszkorbinsav fokozza szervezetünkben az immunrendszer működését, növeli a fehérvérsejtek számát, melyek szembeszállnak a testünket megtámadó kórokozókkal, és fokozza a fehérvérsejtek működését. Jelentősen csökkenti a nátha tüneteit. Elősegíti a koleszterinszint csökkenését, így csökkenti a szívinfarktus kockázatát. Serkenti a vas felszívódását, enyhe hashajtó hatású, véd a szürke hályog ellen, erősíti az adrenalin hatását, aktívan részt vesz a köztes anyagcserében, és még sok más pozitív hatása van.

A C-vitamin története

1912-ben igazolták tengerimalacokon, hogy a skorbut egy hiánybetegség. 1920-ban nevezték el C-vitaminnak azt az anyagot, melynek csak hiányával voltak tisztában. Szent-Györgyi Albert rátalált egy ismeretlen eredetű anyagra a mellékvesében, 1928-ban hexuronsavnak nevezte el, majd Szegeden kivonta ezt az anyagot a pirospaprikából. 1932-ben azonosította a hexuronsavat a C-vitaminnal – egymástól függetlenül – Szent-Györgyi és Tillmans. Szegeden dolgozták ki a C-vitamin-gyártás módszerét, majd 1936-ban Reichstein és Grüssner kidolgozta a gazdaságosan előállítható C-vitamin-szintézist, mely a mai napig használatos.

A C-vitamin talán az egyetlen olyan anyag, melynek szedése annyi előnnyel jár, hogy felsorolni is nehéz. Valóban csodaszer.

Tojástartóból írószertartó

Szerencsehozó asztali malac

Szerencséből sosem elég! Ha ezt a malackát az íróasztalodon tartod, nap mint nap eszedbe juttatja majd, mennyi jó dolog vár rád ebben az évben!

Alapanyagok: 2 tojásos doboz, 2 parafa dugó, májkrémes doboz, 2 miltonkapocs, rózsaszín krepp-papír, rózsaszín festék (tempera vagy akril), fehér papír, fekete alkoholos filc, rózsaszín zseníliaarúd, olló, sniccer, ragasztó.

Az egyik tojásos dobozból vágj ki 1 db „puklit”, ez lesz a malac orra. A másik doboz alsó felét és az orrot ferdít át a rózsaszín festékkel. A parafa dugókat vágd ketté, majd ferdít át mind a négy darabot, és tedd félre száradni.

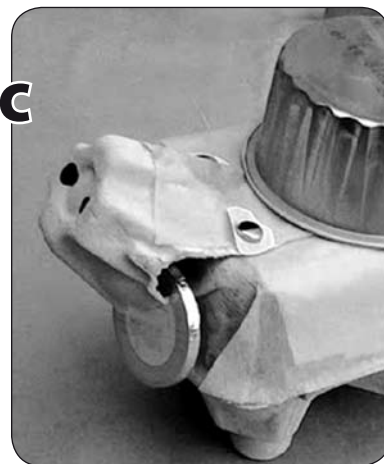
A fehér papírból vágj ki egy akkora téglalapot, amekkora pont letakarja a tojásos doboz felső részét. Így nem látszik majd át a doboz mintája a krepp-papíron. A krepp-papírból vágj ki egy akkora téglalapot, amekkora bőven befedi a doboz felső részét. Ragasztózd be a doboz egész felső részét, majd simítsd rá a krepp-papírt. Most a dobozt kinyitva, a felső rész belső peremét is ragasztózd be, és simítsd bele a túllógó részt. A fehér papírból vágj ki két, kb. 1 cm-es kört, ezek a szemek mögé kerülnek. A közéjükön szúrd át a miltonkapcsokat.

Ha minden megszáradt, az orrot helyezd rá a malac egyik végére. A rések elfedéséhez

ragassz rá egy kb. 5x5 cm-es krepp-papírt. Egy hegyes ollóval a felhelyezett orron és a dobozon óvatosan szúrd át a szemek helyét, majd helyezd a lyukakba a két miltonkapcsot, a fehér papírral együtt. A doboz belsejében nyisd szét a kapcsokat.

Ragasztózd be a megszáradt, rózsaszín parafa dugók tetejét, és illeszd rá a négy lábba a dobozt. Még szúrj egy lyukat a malac hátsójába, és illeszd bele a rózsaszín zseníliafarkincát, amit előbb egy ceruzára tekerve tudsz kunkorítani.

A májkrémes doboz peremét 2/3 részéig ragasztózd be, és nyomd a tetőre, a malac szeme mögé (ez lesz a kalapja), úgy, hogy a

nem ragasztós része a hátsó rész felé nézzen. Ebbe csúsztathatsz majd jegyzetpapírokat.

Ha megszáradt, máris feltöltheted a kincseiddel.

Tudtad-e?

Miért ferde az egérmutató?

Mindegy, hogy Mac vagy PC, balra dől, és ennek gyakorlati oka van.

A beviteli eszközként használt számítógépes egeret és a képernyőn megjelenő kurzort egy Douglas Engelbart nevű úriember találta ki még 1963-ban. Mint kiderült, a mutató eredetileg – teljesen logikus – egy egyenesen felfelé mutató nyíl volt, azonban a roppant alacsony felbontású, fekete-fehér képernyőkön szinte lehetetlen volt megkülönböztetni a többi karaktertől.

Éppen ezért a Xerox Palo Alto-i kutatóközpontjában készült számítógépen már egy 45 fokban döntött egérmutatót használtak, amit egyrésztől könnyebb volt észrevenni, de mint kiderült, leprogramozni is. A formátum terjedését Steve Jobsnak és Bill Gatesnek köszönheti – előbbi a Xeroxtól vette át a döntött egeret, míg utóbbi az előbbitől.

Manapság pedig már el sem tudjuk képzelni az egérmutatót. Vagy mégis?

Bizonyítvány

– No, fiam, hol a bizonyítványod?
– Nincs nálam, apu. Odaadtam Évinek, hogy egy kicsit rájesszen a szüleire!

Elismerések

Rockénékeshez a barátja:
– Mikor kaptad azt a kis serleget?
– Amikor elkezdtem énekelni.
– És a nagyt?
– Amikor abbahagytam!

Fél font

Egy vidéki állomáson odalép egy skót a buszvezetőhöz:
– Mennyiért visz be a városba?
– Fél fontért.
– És a csomagokat?
– Azokért nem kell fizetni.
– Jó. Akkor vigye be a csomagokat, én gyalog megyek.

Orvosi ügy

Az orvost kérdezi a barátja:
– Hova sietsz?
– Képzeld, már két hete járok egy beteghez!
– Szegény. És mi a baja?
– Nem tud fizetni!

Fizikatanár

– Ki az abszolút fizikatanár?
– ?
– Aki így kezdi az órát: Hol volt, hol nem volt, volt egyszer 220 Volt.

Kamerák

Két kamera van a háztetőn.
Az egyik leesik. Erre a másik?
– Felvegyelek?

Jelentéktelen

– Ki az abszolút jelentéktelen ember?
– ?
– Akit kétszer kell megnézni, hogy egyszer észrevegyék.

Szemérmes

– Ki az abszolút szemérmes?
– ?
– Aki úgy lesüti a szemét, hogy odakozmál.

Kertész

– Ki az abszolút kertész?
– ?
– Aki addig locsolja a félcipőt, míg ki nem nő a szára!

Az első ebéd

– Sikerült a kis feleségednek az első ebéd elkészítése? – kérdezik az ifjú férjet.
– Ne is kérdezzétek! Még a szakácskönyv is odaégett!

Nem mindig

– Mondja, maga mindig dadog?
– Ne-nem, csak ha bebesz élek.

Segítség!

Két tükörtojás sül a serpenyőben. Azt mondja az egyik:
– Hú, de meleg van, pajtás!
Mire a másik:
– Segítség! Egy beszélő tojás!

Oroszlánkölyök

Az oroszlánkölyök a fa körül kerget egy embert. Az anyja mérgesen rászól:
– Kisfiam, hányszor mondtam még, hogy ne játssz a vacsorával!?

Skót vicc

– Hogy osztatja fel a skót rendőr a nagy tömeget?
– ?
– Elkezd kéregetni.

Szájhagyomány

– Jean, mi ez a rúzsolt a gallérlán?
– Szájhagyomány, uram!

Abszolút magas

– Ki az abszolút magas ember?
– ?
– Akin, ha végigszalad a hideg, a derekánál megáll pihenni!

Felesleges kérdés

– Mi az abszolút felesleges kérdés?
– ?
– A fáradt olajtól megkérdezni, hogy mennyit gyalogolt!

Kutyatulaj

– Látja, kisasszony, a kutyám annyit tud, mint én!
– Ejnye, pedig milyen okos állatnak látszik!

Állatkerti

Tibike az apukájával az állatkertben sétál.
– Apu, miért van a zebrának fekete és fehér csíkja a szőrén? – kérdezi a gyerek.
– Mert még pizsamában van – válaszol az apa.

Kívánság

A jóságos tündér találkozik egy rendőrrel:
– Helló, rendőr! Én vagyok a jóságos tündér, kívánhatsz egyet!
– Jó napot kívánok!

A boltos nyuszi

Nyuszika odaér az erdei bolthoz. A bolt előtt hosszú sor áll. Megpróbál előre jutni. Hiába próbálkozik, a medve mindig visszahajtja. Így megy már három napja. Nyuszika bosszúsán mondja:

– No jó, akkor ma sem nyitok ki!

Mozijegy

– Vettél nekem mozijegyet? – kérdezi Bani a kisöccsétől.

– Nem, mert nagyon hosszú sor állt a pénztárnál.

– No és miért nem álltál a sor végére?

– Mert ott is álltak!

Bogárfoci

A bogarak futballmérkőzést játszanak. Egy néző a pálya szélén felfedez egy ismerős bogarat.

Odamegy hozzá:

– Miért ülsz te itt a kispadon?

– Nem tudtad? Én cserebogár vagyok.

Jean-vicc

– Jean, tegyen a tűzre!

– Székestül, uram, vagy anélkül?

Iskolai

– Robika, mi lesz, ha nagy lesz?

– Katona.

– De akkor lelőhet az ellenség!

– Akkor ellenség leszek!

Miért?

– Miért van a teknősnak teknője?

– ?

– Különben miben fürödne?

Bonyolult eset

Egy férfi panasolja az orvosnak:

– Doktor úr, segítsen rajtam. Ha megnyomom a mellkasom, fáj, ha megnyomom az orrom, fáj, ha megnyomom a derekam, fáj. Mi lehet?

– Szerintem – mondja az orvos – magának el van törve az ujjá!

Hogy hívják?

– Hogy hívják másképpen a részeg naposcsibét?

– ?

– Másnapos csibe!

Öröm

– Jaj, anyu, úgy örülök, hogy nem Olaszországban születtem!

– Miért, kisfiam?

– Mert nem tudok olaszul!

Közúti

Szigorított közúti ellenőrzést tart a rendőr. Megállít egy autót, és a sofőr elé tartja a szondát:

– Fújjon bele!

– Nem fújok! – tiltakozik a sofőr.

– Fújjon bele!

– Nem fújok!

– Ide hallgasson! Fújjon bele, mert ha én fújok bele, akkor garantáltan egy életre elveszíti a jogosítványát!

Gyerekszobai

– Te, Rudi, maradjunk egy fél óráig csendben! – indítványozza Pali a bátyjának.

– Miért?

– Ez idegesíti fel legjobban anyuékat!

Változatos program

A rendőr talál egy pingvint az utcán.

– Vigye el az állatkertbe! – rendelkezik a rangidős tiszt.

A rendőr másnap, oldalán a pingvinnel, megjelenik az őrszobában.

– Mondtam, hogy vigye az állatkertbe! – szól rá a felettese.

– Az állatkertbe? – vitatkozik a rendőr. – Ott tegnap voltunk, ma moziba megyünk!

A kis tudatlan

A kis mezei egér először lát életében denevért. Gyorsan odahívja az anyját:

– Anyu, nézd, ott repül egy angyal!

Szerelem

A szentjánosbogár legényt megkérdezi a papája:

– Mi bajod van neked, fiam?

– Miért, papa?

– Úgy hallottam, hogy egy százvattos kör-tének udvarolsz!

Puszi

Piri újságolja a barátnőjének:

– Jaj, úgy szaladtam az előbb! Képzeld, egy fiú meg akart csókolni!

Mire a barátnő:

– És utolérted?

Ha esik az eső...

– Jean, esik az eső?

– Igen, uram.

– Akkor vigye az aranyhalat sétálni!

Községi anyanyelvi verseny a Hunyadiban

Február utolsó napján tartottuk meg a községi anyanyelvi versenyt, a hagyományokhoz híven a Hunyadi János Általános Iskolában. A versenyen 13 iskola 77 tanulója méretetett meg az anyanyelv területén – jelentik a csantavéri iskolából. Tudósításuk szerint a verseny résztvevőit Szedlár Erika igazgatónő üdvözölte, majd dr. Kovács Rácz Eleonóra, a Magyar Tanszék tanára nyitotta meg a rendezvényt. Az ünnepi műsorban versek, dalok hangzottak el. A megmérettetés 10 órakor kezdődött, a tanulóknak 90 perc állt rendelkezésükre a feladatlapok kitöltésére. Bár a feladatok nem mindennyit bizonyultak könnyűnek, a tanulók mégis szépen helyt álltak. A legjobb teljesítményt felmutatók továbbjutottak a körzeti versenyre. Íme az eredmény:

5. osztály:

I. Fodor Gábor, Majsai Úti iskola, Szabadka; Sebastian Áron, Október 10. iskola, Szabadka; II. Bognár Emese, Miroslav Antić iskola, Szabadka; Szabó Réka Dorottya, Jovan Mikić iskola, Szabadka; III. Csikós Réka, Miroslav Antić iskola, Palics; Patócs Fanni és Pesti Ákos, Hunyadi János iskola, Csantavér; Piváracsik Linett, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

6. osztály:

I. Bózsó Szintia, Miroslav Antić iskola, Palics; Sótanyi Bálint, I. G. Kovačić iskola, Szabadka; II. Bazsó Alexandra, Hunyadi János iskola, Csantavér; Papp Daniella, Széchenyi István iskola, Szabadka; III.

Fehérvári Dániel, Petőfi Sándor iskola; Lévy Boglárka, Jovan Mikić iskola, Szabadka; Losonc Orsolya, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

7. osztály:

I. Osztronkovic Trisztán, Pletikoszity Gábor és Szabó Lóránt, Hunyadi János iskola, Csantavér; II. Ágyas Ádám, Széchenyi István iskola, Szabadka; Apró János, Október 10. iskola, Szabadka; Nagy Kinga, Kizúr István iskola, Szabadka; III. Darazsac Dániel, J. J. Zmaj iskola, Szabadka; Fogas Arnold, Széchenyi István iskola, Szabadka

8. osztály:

I. Romiç Márta, Đuro Salaj iskola, Szabadka; Schell Zsófia, Petőfi Sándor iskola; II. Juhász Rebeka, Hunyadi János iskola, Csantavér; Vajda Stella, Majsai Úti iskola, Szabadka; Vukov Johanna, Jovan Mikić iskola, Szabadka; III. Bellér Roland, Petőfi Sándor iskola; Dimitrov Nikoletta és Katancsity Denisz, Széchenyi István iskola, Szabadka; Kovács Kornélia, Kizúr István iskola, Szabadka

Télűzés

A mai nap arra volt tervezve, hogy elűzzük a telet. Nagyon tetszett, ahogyan ezt csináltuk.

Tegnap készítettünk egy bábot zsákokból és szalmából. Ma végigsétáltunk vele a Sugárúton, és amikor visszaértünk az iskolába, elégettük. Ez jelképezte, hogy a tél nem jöhet többé vissza, és hogy egyben szép idő érkezik. Minden osztály összegyűlt, hogy elzavarjuk a telet, és mindannyian vidámak voltunk. Azután bementünk a tanterembe, és fánkot ettünk. Ez volt a télűzés legszebb része.

Ez a hagyomány nagyon szép, és minden évben a farsang végén tartják meg. Ez jelenti a szép és melegebb idő jövetelét, aminek minden gyerek örül.

Savović Mila, 4. osztály

A tanító néni bejelentette, hogy farsangolni fogunk, maszkot és zajkeltő eszközt hozunk magunkkal az iskolába.

Én egy piros maszkot készítettem, ezenkívül fakanalat és fedőt hoztam. Két osztálytársam anyukája és nagymamája farsangi fánkot is sütött. Rajzóra után maszkban lementünk az udvarba. A kiszabáb-

al, ami már előre el volt készítve, körbevonultunk az utcán. Nagy zajt csaptunk, sokan megcsodáltak bennünket. Miután visszatértünk, az iskolaudvarban elégettük a bábot. Ezzel képletesen elűztük a telet. Felmentünk a tanterembe, és elfogyasztottuk a fánkot. Mindenkinek kettő jutott. A másodikat én már alig tudtam letuszkolni a torkomon, pedig igen finom volt.

Nekem nagyon tetszett ez a nap. Finom fánkot ehattunk, és végre kiélhettük csörömpölős vágyainkat. Egyszóval csodás volt!

Dékány Máté, 4. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Matice srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm Tartomány
kormánya

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

BETHLEN GÁBOR
Alap

Szekeres László
Alapítvány

67 éves a Jó Pajtás
Vajdasági magyar gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (lapfajlagdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvoda Mišića 1., Szerbia ■ A Kft. igazgatója: **Ökrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Buzogány Kardos Julianna** ■ Állandó külmunkatársak: Bence Erika, Bori Mária, Farkas Ilona, Gyarmati Krisztina, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda, Tomán Mária ■ Telefon: +381/21/475-400-8 (csak telefon) ■ Kéziratokat és képeket nem őrünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon/fax: 021/557-304, e-mail: (csak lapterjesztési ügyekben) plasman@magyarszo.com ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ A nyomtatásért felel: **Berta Zoltán** igazgató ■ Jó Pajtás az interneten: <http://www.tippnet.rs/jopajtas> ■ jopajtas.szerk@magyarszo.com